

Yılmaz Güney tarafından Mart 1976 Çocuk Ayaklanması'nın ardından tüm siyasal tutuldular adına kaleme alınmış "BİLDİRİ" DEN
ALINTILAR:

Başkent sakinleri!

Siz Çiçin'in, Yeni Doğan'ın, Hıdırlık'ın ve Ankara'nın tüm fakir semtlerinin çocukları. Siz, virane ve gecekonduların sakinleri!

İşçiler! Köylüler! Çalışanlar! Entelektüeller! Kuşları ya da hayvanları koruma derneği üyeleri, her düşünceden siyasal partinin yönetici ve üyeleri. Kalem tutan **eller, İşiten kulaklar**, gören gözler hepiniz bizi dinleyin! Biz, Ankara Cezaevi'nin tutuklu ve hükümlüleri! Hepiniz bizi dinleyin!

Mart'ın 8'ini 9'una bağlayan gece, sabaha karşı, bir süti jantı darma, itfaiye ve gardiyan, ellerinde değnek ve sopalarla cezaevi çocuklar koğuşunun etrafını sardılar. 10 ile IX yaşındaki çocukları sopa, tekme ve yumruklarla acımasızca dövdüler. Onlara vurdular, bedenlerini tutup sürüklediler, yüzlerini tanınamayacak hale getirdiler. Kanlar içinde, kafaları yarılmış, gözleri morarmış. Suçları neydi?

Cezaevi'nde çocuklara ayrılmış İlci koğuşu bulunur. On birinci koğuş 14 yaşından küçüklere, dördüncü koğuş da 14-18 yaşları arasındakilere ayrılmıştır. Bu iki koğuşun sakinleri cezaevinin kölesidirler. Cezaevinin çöplerini, odununu, kömürünü taşımak onlara düşer, tüm pis işler gibi. Büyük küçük tüm angarya

lar, hizmetler, işler onların omuzlanndadır. Bunun karşılığında en pis, en viran koğuşlar onlara düşer. Bit, pire ve diğer parazitlerle ortakyaşara ilişkisi içindeler. Çoğunun hiç ziyaretçisi olmaz. Yeryüzünde kimsecikleri yoktur. Yine çoğunun ne yatağı, ne eli yüzü düzgün bir giysisi, ne de yiyeceği var.

Birçoğunun ayakları neredeyse çıplak. Bu soğuk kış günlerinde, bu çocukların çoğunluğunun üzerinde ince bir gömlekten başka bir şey yok. Bu ufaklıklar, cezaevi kölesi bu çocuklar gardiyanken darbe, dipçik ve vuruşlarını her şeyden iyi bilirler. Gardiyanların aşağılayıcı küfürlerini öğrenmek için olabilecek en iyi yerdeler. Hastalandıklarında kimse onlarla ilgilenmez, hiç banyoya götürülmezler... Suçlarına gelince, 1975 yılının sonunda ilk karın düştüğü o soğuk günlerde işlenmiştir.

Bu soğuk günlerde dördüncü koğuşun sobası yoktu. Bı soğuk günlerde dördüncü koğuşun pencerelerinde cam yoktu. Çocuklar cezaevi yönetimine karşı başkaldırdılar. Yatakları ve dolapları kapılara dayadılar.

Adalet Bakam'mn çağırılmasını istediler ve gardiyanlara kapıları açmadılar. Deneyimleri onlara güvenmemeyi öğretmişti. Gardiyanların acımasızlığını gayet iyi biliyorlardı, isteklerini bir bir sıraladılar.

- Pencerelere cam istiyoruz
- Bir soba ve odun istiyoruz
- Hiç ziyaretçimiz yok
- Bir elemek yetmiyor, kişi başına iki ekmek istiyoruz.
- Haftada bir banyoya götürülmek istiyoruz
- Pirelere ve bitlere karşı ilaçlar istiyoruz
- Hastalanınca doktor istiyoruz
- Çay yapma izni istiyoruz

- Yatağı olmayanlar için yatak istiyoruz
- Koğuş temizlensin istiyoruz
-Gardiyanlar bize küfür ediyorlar; analarımıza, kız kardeşlerimize sövüyorlar; bizi sürekli ve keyfi biçimde dövüyorlar. Dövülmek istemiyoruz.”

Sabaha kadar direndiler çocuklar. Tüm tehdit ve uyarılara rağmen kapıları açmadılar.

Sabahın altısına kadar iyi dayandılar. Her çaptan memur ve görevlinin gidip gelip onlarla uğraşması sırasında bütün güçleriyle bağırıyorlar. Baskı operasyonunu yöneten “tutuklu-fobi” takma adlı Sami Uğur du. Planlarına göre cesur gardiyanlar havuzun suyunu kovalarla çocukların koğuşuna boşaltacaklar... ve ardından devreye giren itfaiyeciler pompalarının tüm güçleriyle ıslatacaklar. Nihayet, son aşamada gardiyanlar ve jandarmalar kapıları kıracaklar... ve sopa ve cop darbeleriyle on, on beş... on yedi yaşındaki çocukların üzerine yürüyecekler, onlarını ölümüne dövmek, vahşice yüzlerini parçalamak için... onları yerde sürükleyip, duvarlara ve yerdeki döşeme taşlarına çarparlar... öyle ki çocuklar hastanelik olurlar... jandarmalar, gardiyanlar ve itfaiyeciler çocuklara vurur, onları kıyasıya döverler. Biz diğer mahkûmlar sürgülenmiş kapıların ardında öylesine güçsüzüz, hiçbir şey yapamayız; doğrusunu söylemek gerekirse de onları artık çok geç olduktan, kapılar tekrar açıldıktan sonra öğreniriz.

Bazı gardiyanların, çocuk cellatlarının adlarını biliyoruz... öğrendikçe hepsini ihbar edeceğiz.

Çocuklara gelince, onları neyin beklediğini çok iyi biliyoruz. Kendilerine uygulanmış olan şiddetin dehşetiyle geleceğe yönelik sayısız korkular besleyecekler. Bu faşizmin meydan okuma yöntemlerinden biri. Amaçları çok açık. Çocuklara atılan dayak

cezaevinin tümünde başkaldırı ruhunu canlandırıp, bunun sonucunda gayet ince tasarlanmış bir tuzağa bizleri düşürecek bir provokasyondur. işte dalavereleri: “Ankara Cezaevi’nde siyasal suçlular ve özellikle Yılmaz Güney çocuklara kendi düşüncelerini öğretip onları kıskıntıyorlar.” Bu zırvaları kulaktan kulağa yayarak haksızlıkların ve olayların kökeninde yatan baskı ortamının üzerini örtecekler.

Başkaldıranlar kesinlikle burada iddia edildiği şekilde düşünüş p davranmamışlardır. Burada bizim görevimiz haksızlıkları açıklamak ve onlarla savaşmaktır. Özgürken olduğu gibi cezaevinde de. Ve bu ödevi sonuna kadar yerine getirmeye kararlıyız.

Yeniden belirtmeyi gerekli görüyoruz. Maruz kalınan angaryalar ve kötü muamele çocukları olduğu kadar “Kamu hukuku” hükümlülerini de çiienden çıkarma riskini doğurmaktadır. Kısaca, düzenlenen komplol tutukluların tamamı ve özellikle siyasal tuiuklulara yöneliktir. Kendimizi tutup tuzağa düşmemek için sonuna kadar bekleyeceğiz. Sanıyoruz ki önce işçi sınıfı sonra da tüm çalışanlar, demokratlar ve yurttaşlar, Türkiye’nin genel ortamı dahilinde Ankara Cezaevi’ni sarsan bu olayların eli kolu bağlı izleyicileri olmakla yetinmeyeceklerdir ve biz halkımızı yapılmış ve yapılacak haksızlıklara karşı direnişe ve daha etkin savaşıma çağırıyoruz. Ankara Cezaevi yeni dramlara gebe dir. Olaylar sonucunda oluşacak bir hassaslaşma ve mücadele ile çözüm yoluna girilmezse yeni provokasyonlar burayı vurmaktan geri durmayacak ve gelecekte başımıza gelme riski olan olaylar içeriği değiştirilmek suretiyle kamuoyuna resmi yollarla aktarılacaktır. Bize tekrar belirtmek düşer. Siz, bu mahvedilen çocukların ebeveynleri! Siz, bu halkın insanları...

Ankara Cezaevi'nde olup bitenleri dikkatli ve uyanık olarak izleyin ve bu baskı altındaki çocukların haklarını koruyun.

Tutuklulara nefretle, düşmanca davranan gardiyanlar ve bu olayların gerçek sorumluları bir gün hesap vereceklerdir.

Ankara Cezaevi'nde tutuklu
tüm başkaldıranlar adına

Yılmaz Güney (*).
11 Mart 1976

(*) Ankara Cezaevi'nin ikinci kısımdaki tutuklular, siyasal tutukluların teşvikiyle sonraki ziyaret gününde çocuklara yapılan baskıyı protesto etmek için boykot yaparlar. Girişim büyük yankı yarıtır ve lek bir tutuklu bile görüşe çıkmaz. Boykottan iki gün sonra isyana kışkırtma iddiası altındaki Yılmaz Güney Kayseri Cezaevi'nt siirilü.

Ses Seçici	: Lois KOENIGSWERTHER
Çasting	: Azise BELMILOUD Rauf DURSUN
Çevirmenler	: Tahsin CELAL Erdoğan SEZGİN
Genel Rejisör	: Dominique TOUSSAINT
İkinci Rejisör	: Monique EYDAN
Stajyer	: Patrice LHUILLIER
Rejisör Yapım	: Catherine LAPQUJADE
Yönetmeni ı' (	: Marie-Noëlle HAUVILLE
Yönetim Sorumlusu	: Marguerite LEMARCHAND
Sekreter	: Françoise CHAPUIS
Makyaj	: Catherine DEMILLY Yasemin AKAY
Makyaj Asistanları	: ClaudeROUXEL Joël PERRÎN

Makinistler : Jean-Baptiste DUTREIX
Emeric GRUNEBAUM

Montaj : Sabine MAMOU

Montaj Asistanları : Patricia MAZUY Annie
ALLARD

Ses Montajı : Bob WADE

Ses Montaj Yardımcısı : Fabienne de la VILLEGLE

Müzik : Ozan Garip ŞAHİN Setrak
BAKIREL

SARAVAH Yayınları ve Plakları- R.C.A. Dağıtım

Katkıda Bulunanlar : Ali Dede ALTUNTAŞ Robert
KEMPLER

Fotoğraflar : Jean-Marc LEBEAUPIN

Stüdyo : MARCADET

Laboratuvar : L.T.C.

Film Hileleri : Michel FRANÇOIS- L.T.C.

Filmler : FUJI

Alt Yazılar : CINETITRES

Filmin Süresi: 1 saat 57 dakika
Boyut : 1 x 1,66
Çekimler : Ekim - Kasım 1982 - FRANSA

Dağıtım:
Jean LABADIE MK2 - Diffusion 55, rue Traversiere
75012 PARİS Tel: 307.92.74

OYUNCU KADROSU

Tonton Ali	Tuncel KURTİZ
Siyasi	Ayşe Emel MESCİ
Arap	Malik BERICHI
Uzun (Sırık)	Nicolas HOSSEIN
Hatice (Evli Kadın)	Isabelle TISANDIER •
Cafer	Ahmet ZİYREK
Şamil (Evli Adam)	Ali BERKTAY
Hapishane Müdürü	Selahattin KUZUOĞLU
Hapishaneler ve Tutukevleri	
Genel Müdürü	Jean-Pierre COLIN
Başgardıyan Şevket	Jacques DIMANCHE
Ali Dede	Ali Dede ALTUNTAŞ
Bir Gardıyan	Necdet NAKİBOĞLU
Ayşe (Okula Giden	
Küçük Kız)	Sema KURAY
Bir Küçük Kız	Zeynep KURAY
Tom	Habeş BOUNABI
Avukat	Bernard CERTEAUX
Bonzo	Jèrèmie NASSIF
Hamile Kadın	Christina CASTILLO
Arabm Annesi	Aïcha AROUALI

KIŞILER

Cabbar
Fatma
Haşan
Hoca
Cemile
Hatice
Memet Emin
Hicret
Nizam
Yankesici
Araba Tamircisi
Bakkal
Polis Komiseri

Yılmaz Güney
Gülşen Alınacıık
Tünce I Kurtiz
Osman Alyanak
Sema Engin
Sevgi Tatlı
Kürşat Alınacıık
Hicret Gürson
Nizam Ergüder
Enver Dönmez
Ahmet Koç Lütfi
Engin Kemal
Tatlı

1. SABAH

Dış-Giin

Seyyar kebaçının önu.

Sabah işsiz arabacılar.

CABBAR- Şu bilete bir bakıversene.

OTURAN İŞÇİ- Yok bir şey ağam.

CABBAR- Amorti de yok mu?

OTURAN İŞÇİ- Yok ağam.

CABBAR- Bana piyango numaralarını yazan bir gazete versene ağam.

OTURAN İŞÇİ- Cabbar bugünlerde çok değiştii ya.

Tren sesi ve yolcular.

Arabacılar, binip gidenler.

1. FAYTONCU- Buyrun beyler buyrun, beklemeden gider, ikinci araba, ikinci araba.

2. FAYTONCU- Götürelim.

3. FAYTONCU- Buyrun hemşirem.

1. FAYTONCU- Buyrun beyim.

2. FAYTONCU- Hadi hemşerim çabuk olun, çabuk olun. CABBAR- Götürelim mi gardaş?

1. ADAM- İstemez.

CABBAR- Buyrun götürelim.

2. ADAM- İstemez, istemez.

CABBAR- Götürelim hemşerim...

ADAM- Papazın Bahçesi'ne kaçaa götürürsün gardaş?

CABBAR- Üç liranızı alırım.

ADAM- Çok para.

CABBAR- Sen ne verdin hemşerim?

ADAM- Yetmiş beş kuruş.

CABBAR- Papazın Bahçesi'ne yetmiş beş kuruşaa gidilir mi be? ADAM- Sen bilirsün gardaş.

CABBAR- En son ne vereceksün gardaş?

ADAM- Yetmiş beş kuruş.

CABBAR- Git lan.

CABBAR- Bak hele iki buçuk lira ver atayım sizi oraya. İki buçuk yahu, iki buçuk.

2. CABBAR'IN EVİNDE SABAH _____ iç-Gün

Çoluk çocuk, ana ve Cemile uyuyor.

Çocukların iisTii açılmış debelenmekten.

Sızıp kalmışlar belli.

Kadın toparlanıp bakmıyor araba sesine.

Cubbar arabayı çekiyor avluya.

Kadın kalkıyor, iniyor merdivenleri.

Cabbar ahurdan çıkıp ikinci atı çekiyor.

Cemile uyanıyor, yastıktan başını kaldırmadan bakıyor öyle. Yanında okul kitapları.

Cabbar ikinci atı çekiyor.

Uğur damdan aşağı işiyor.

3. AHIR

İç-Gün

Cabbar atını kaşağılıyorken Fatma giriyor içeri.

KATMA- Atçı geldi, bulamamışlar seni. Cabbar hiç dinlemiyor sanki.

FATMA- Üç güne kadar ödemezse parayı, gelir atı alırım dedi.

Cabbar işine devam ediyor.

FATMA- Bakkal da para istedi.

Cabbar işine devam ediyor.

FATMA- Elçi Ali Osman emmi geldi. Pamuğa ırgat topluyorlar.

Gidecek misiniz dedi.

Cubbar yine cevap vermiyor.

FATMA- Ccmile'nin yarın mektebi var. İmtihana gidecek. Kızın

giyecek ayakkabısı yok. Bir lira da harçlık versek iyi olur . *Cabbar cebinden paralan çıkarıp uzatıyor.*

CABBAR- Bütün kazandığım para bu. Seki/, lira yclımş kınıuş. *Alıyor Fatına paraları. Cabbar dışarı çıkıyor.*

4. MERDİVENLERDEN CEMİLE İNİYOR _____ İç-GU11

Elinde defteri kitabı Cemile çıkıyor odadan. Elinde havlu yürüyor tulumabaya doğru. Cabbar elini yüzünü yıkıyor. Cemile havluyu uzatıyor. Fatma da orada.

5. CUMALİ KAPORTACIDA ÇALIŞIYOR _____ Dış-Gün

Cumali kaporta tamirinde çalışırken ustasının sesine dönüp koşuyor. KAPORTA USTASI- Cumali, koş len, iki çay söyle, hadi.

6. CEMİLE ÇAMAŞIR YIKIYOR _____ İç-Gün

Cemile çamaşır yıkarken kardeşi köpeğini çamaşır leğenine sokuyor. Annesi dövüyor.

FATMA- Aa, hay Allah, çamaşır leğenine köpek sokulur mu? Ha? Hay Allah!

7. FATMA PAZAR YERİNDE _____ Dış-Gün

Fatma kalabalık içinde, bağırır çağırır satıcılar. Fatma dolaşıyor satıcılar arasında.

8. CABBAR'IN EVİNDE
KIZI ÇAMAŞIR YIKIYOR

Avlu-Giin

Cabbar'm anası Emine gözüne domates suyu sürmüş, üstüne üşüşen sinekleri kovalıyor. Kiiçük oğlu Uğur diişe kalka oynamakta. Cemile çamaşır yıkıyor, yalınayak ve terli. Memed Emin ve Hatice geliyor, topladıkları kömürlerle.

9. FATMA BAKKAL DÜKKÂNINDA

İç-Gün

Fatma bir şeyler alıyor, hesaba yazdırıyor. Bakkal deftere geçerken,
BAKKAL- Borç kabarıyor Fatma bacı. Cabbar da hiç görünmüyor bugünlerde.
FATMA- Gece gündüz hiç durduğu yok. Gene de elimize bir şey geçmiyor.
BAKKAL- Arabayı değıştirsin, kimse binmez o eski arabaya.
Selam et, bir iki güne kadar da borcu kapatsın.
FATMA- İnşallah.
Aldıklarımı sepete koyar.

10. MEMED EMİN BİSİKLETÇİDE

Dış-Gün

Memed Emin kirayla bisiklet veren bir yerde duvara oturmuş bakıyor. Bisikletlere binen çocuklar, düşüp kalkanlar. Memed Emin boynu bükük bakıyor. Bir çocuk var ki binmesini bilmiyor, düşüyor durmadan. Memed Emin iniyor duvardan aşağı. Düşen çocuğun yanına gidip yardıma çalışıyor. Çocuk yine düşüyor. Memed Emin kaldırıyor bisikleti.
MEMED EMİN- Biraz da ben bineyim lan.
ÇOCUK- Get lan.

Biniyor bisiklete, arkasından itiyor Memed Emin. Bir yerde düşüyor yine. Memed kaldırıyor bisikleti, kendi binmek istiyor. Çocuk itiyor Memed'i, Memed düşüyor. Ayağa kalkıyor ağlamaklı, bir şey görüyor. Annesi Fatma geçmekte yoldan. Koşuyor Memed.

MEMED EMİN- Ana!

Yetişiyor annesine, elindeki karpuzu alıyor. Yürüyorlar.

11. CABBAR'IN EVİ

İç-Gün

Cemile, Uğur'u yıkıyor. Ana ve Memed Emin giriyorlar. Hatice koşuyor, anasının elinden sepeti kapıyor. Ana üstündekileri çıkarıp içeri doğru giderken soruyor.

FATMA- Babanız gitti mi?

CEMİLE- Gitti...

12. ARABACILAR TOPLANMIŞ KONUŞUYOR DIŞ-GÜN

Bir gnıp arabacı hem yemek yiyor, hem de konuşan başkanı dinliyorlar. Bir kenarda Cabbar arkadaşı Haşan'a biletini baktırıyor. Bu sırada başkan konuşmakta.

SES- Arkadaşlar, büyük caddeleri bize yasaklıyorlar. Haklarımızı almamız için birleşmemiz lazım.

HAŞAN- Ez de suyunu iç.

CABBAR- Lan ne biçim şans be bizimkisi. On senedir bir kuruş bile çıkmadı.

Bilete bakarak tekrar Haşan 'a uzatıyor.

CABBAR- Yahu iyi bak şuna be. Belki vardır.

HAŞAN- Yok gardaş iyi baktım. Yok.

CABBAR- Amorti de yok ha?

HAŞAN- Hiçbir şey yok...

Yemeğe devam ediyorlar.

CABBAR- Bir de listeye bakalım. Belki gazete yanlıştır. Biz işi

mizi sağlam tutalım da.
HAŞAN- BİZ hapisteyken Maraş'ta Durmuş Ali vardı rahmetli, o da
senin gibi meraklıydı bilete.
CABBAR- Benimkisi merak değil, bir umut kapısı. Belki üç dört bin
lira vurur da borçtan kurtulurum. Gırtlığa kadar borçtayım.
Günde elime on beş lira geçer anca. Bunnan ben borç mu adiyim,
başındaki nüfusa mı bakayım. Şaşırdım.
HAŞAN- Sen beni dinlesen bu işten kurtulurdun ya, dinlemiyon.
CABBAR- Seninkisi büsbütün hayal. Okuyup üflemeynen define mi
bulunurmuş. .
HAŞAN- Lan gardaşım bu toprağın altı safi altın gümüş paraynan
dolu.

13. CABBAR YEMCİDE _____ İç-Gün

*Cabbar arabasıyla yemciye geliyor.
Yem torbalarım atarken,*

CABBAR- İki torba kepek.
HİCRET- İki torba kepek ver. Hesap gittikçe kabarıyor Cabbar
Efendi.
CABBAR- EC> işler kesat. Araba da eski, millet pek binmiyor.
Anca tencere kaynıyor evde.
HİCRET- Doksan beş lira oldu. Yüzü geçerse bir daha bir şey vermem
sana.

14. HAŞAN MEYHANEDE _____ İç-gün

Haşan içmekte, etrafındaki adamlar dalga geçmektedir.

1. ADAM- Yine dalmışsın Haşan Ağa.
2. ADAM- Haşan Ağa defineleri düşünüyor.
HAŞAN- İyi, iyi- Dalganızı geçin siz. Lan bütün bu toprakların altı
asıırı antikayla dolu. Para dolu, altın dolu, gümüş dolu.

Aaahh! Bir param olsa.

2. ADAM- Milletin cebi para dolu. K r karanlığın bir vaktinde birinin
gırtladığına  ksen tamam işte.
HAŞAN- Yok yahu, bizim soygunculukla işimiz ne?

DuŐuncelidir.

15. CABBAR ARABA TAMİRCİSİNDE _____ Dış-Gün

Arabada hayır kalmamıŐtır.

Cabbar borçlu, arabacı kızgın.

AHMET- Tamam Cabbar Ağa.

CABBAR- Eline sağlık, borcumuz ne?

AHMET- On beş lira ver yeter ağa.

CABBAR- Lan Allahtan kork be. Ben on beş lira alıyor muyum günde.

AHMET- Sade malzemesi on iki lira tutuyor, Allah kuran arpısın.

Cabbar para çıkartıyor.

CABBAR- Al beş lirayı, on lira da sonradan veririm.

AHMET- Kırk beş lira da eskiden vardı.

CABBAR- Katıkt mı, yoksa borcumuzu mu ink r ettik.

AHMET- Kızma be Cabbar Ağa. Söyledik işte.

Cabbar arabayla uzaklaŐıyor.

16. CABBAR'IN PAVYON ÖNÜNDE BEKLEYİŐİ Dış-Gece

İrınak kıyısındaki yazlık pavyonlardan birinin  n .

Cabbar arabasında uyuklayarak müŐteri bekliyor.

Bir kadın çıkıyor iki garsonun kolunda, bağırıp çağırıyor. KADIN-

Bırakın be... Sizin topunuzun... Bırak ek elini... ek... ek... deh...

Allah be Allah...

Garsonlar zorla bindiriyorlar kadını. Cabbar kendine geliyor.

Kamılıyor atları. Atlar yolda gidiyor.

17. CABBAR İSTASYONDA

.Dış-Sabah

*Arazöz geçiyor istasyonun önünden.
Cabbar arabanın içinde uyukluyor...*

18. CABBAR'IN ÇOCUKLARI DEMİRYOLUNDA KÖMÜR

TOPLUYOR

Dış-Gün

Cabbar'ın ortanca oğlu Memed Emin bacısı Hatice ile kömür topluyor.

HATİCE- Memed Emin, Memed Emin, hadi gidelim.

Kömiir toplamış giderlerken Hatice karpuz kabuğu buluyor.

Kemirirken Memed Emin gelip elinden kabuğu kapıp kaçıyor. HATİCE- O karpuzdan biraz da bana ver.

M. EMİN- Hayır.

HATİCE- Versene ya.

M. EMİN- Hayır.

Hatice ağlıyor, Memed Emin kabuğu kemirirken.

HATİCE- Ver ya.

M. EMİN- Hayır.

19. CUMALİ ÇALIŞIYOR

Dış-Gün

Cumali arabanın içine yatmış, bir şeyle meşgul. Ustası gelip bakıyor yaptığı işe. Kulağından tutup kaldırıyor.

USTA- Cumali, ne biçim şey lan bu. İki saat bununla mı uğraşa- can ha?

Tokadı basar.

Cumali ağlayarak bir köşeye büzülür.

İçin için ağlar.

20. OKUL

İç-Gün

Cemile İngilizce imtihanında.

Ayaklarında yırtık lastikler.

Öğretmen soruyor.

1. ÖĞRETMEN- Do you study English?

CEMİLE- Eee... Yes I am.

1. ÖĞRETMEN- The answer is wrong. It must be, «Yes, I study English.»

KADIN ÖĞR.-How tall are you?

CEMİLE-1 m fourteen years old.

ERKEK ÖĞR.- Yanlış, yaşını değil, boyunu sorduk sana kızım.

2. ÖĞRETMEN- Baban ne iş yapar Cemile?

CEMİLE- Arabacıdır efendim.

3. ÖĞRETMEN- Kaç kardeşsiniz?

CEMİLE- Beş kardeşiz hocam.

1. ÖĞRETMEN- Cemile çalışmamış, ne yapacağız seninle Cemile, ikinci soruyu da bilemedin.

2. ÖĞRETMEN- Bir soru daha soralım.

1. ÖĞRETMEN- Soralım.

KADIN ÖĞR.- Why didn't you study?

Cemile ağlar.

21. HASAN YÜK TAŞIYOR / Dış-Gün

Haşan sırtında bir sandık yük taşıyor.

Caddeden karşıya geçiyor.

22. HAŞAN _____ Dış-Gün

HAŞAN- Selamünaleyküm.

Hasetli yükünü taşımış, hamalların arasında oturuyor.

Cabbar'm arabası geliyor caddeden.

Onu gören Hasau sesleniyor.

IIASAN- Cabbar gardaş, Cabbar gardaş.

Araba duruyor. Hasau koşup atlıyor arabaya. Araba uzaklaş- yor.

23. ARABADA KONUŞMA - YOL _____ Dtş-Gün

Arabada giderken Haşan çığarasını sarar.

II ASAN- Nasdsın yahu Cabbar gardaş.

CABBAR- İyi diyelim de iyi olalım. Halimiz belli.

II ASAN- Belediye arabaları kaldıracakmış, doğru mu? ?

CABBAR- Bizimkisi gibi eskileri belki. Yenileri kaldıramazlar.

Adamın iyi atı, iyi arabası olsa.

IIASAN- İyi at, iyi araba para işi gardaş. Paran olunca her bir iş iyi olur. Paran olunca kebab yen, paran olunca tatlı yen, şarap içen, iyi yataklarda yatarsın. Parası olunca adam kuvvetli olur, parası olunca adamın evi avradı olur, evinde tenceresi kaynar, çocukları olur.'Paran olmadı mı idi de dünyada senden kötüsü, senden pisi yoktur. Her yerden kovarlar seni. Fakirin yüzü soğuktur. Niye soğuktur Cabbar gardaş, mesela kış gününde en soğuk vaktinde cebinde paran olsa üşümezsin, amma velakin paran olmadı mı, yaz gününde üşürsün, neden? Çünkü para adamı sıcak tutar. Yaa, senin bu atlar paran olsa iyi yem yer. Paran yok. Açlıktan iskeleti çıkmış. Açlıklarından ölecekler. Bi hoca buldum Cabbar gardaş, bi hoca ki sorma. Adamı görse evliya bellersin. Adam bi okuyup iiflese defineyi elimizle koymuş gibi buluruz yani. Lâkin okuyup üflemesi için paraya ihtiyaç var. Şöyle, beş altı yüz liramız olsa Cabbar gardaş yoh mu, on gün sonra en zengininden zengin olur çıkarız.

CABBAR- Sen bu hayalnan kafanı bozmuşsun Haşan gardaş.

HAŞAN- Ne hayalı deli. Bu en birinci hakikat be. Lâkin para yok.

Bir gün bfii paşa gibi görürsen hiç şaşma. Hıllıı.

24. KAZA

Dış-Ciin

*Cabhcır arabasıyla gelip bir yerde duruyor. Bakkala yönelecek.
Yanından bir araba geçiyor. Bakkala parayı uzatıyor. CABBAR- Bir
ikinci, bir de kibrit.*

*Arabanın önüne bir bisikletli çıkıyor. Bakkal cıgarayı uzatırken fren
sesine dönüyor Cabbar.*

CABBAR- Lan araba, gitti lan araba.

Bir araba atma çarpıyor Cabbar'm.

Cabbar koşuyor.

Adam arabadan iniyor, bakıyor çiziklere.

Cabbar atın başına eğiliyor. At ölmüştür.

Adam arabasının başından doğruluyor.

ADAM- Beğendin mi lan yaptığını. Mahvettin arabayı. Boyasını katiyen
tutturamazlar, lan araba başıboş bırakılır mı? CABBAR- Ne diyon lan
sen. Atı öldürdün, hâlâ boyadan mı bah- sediyon dürzü.

KALABALIK- (Sesler) Polis, polis...

Adamın boğazına sarılıyor.

Ayırıyorlar ikisini.

Adam bağılıyor.

25. KARAKOL

İç-Gün

*Komiser, ata çarpan adam, iskemlede oturmakta, bir polis zabıt
tutmaktadır.*

*Cabbar dikkatle söylenenleri anlamaya çalışmakta. Adam komisere
sigara ikram eder. Komiser yazdırır.*

KOMİSER- Ne yazdın?

İS- Akşam olmak üzereydi. Arabamı park etmiş, sinemanın Töresinde bekliyordum. Sigaram bitmişti, sigara almaya git- • ^ Araba başıboş olunca, atlar ürktü tabii. Karşıdan bisikletli delince adama çarpmamak için...

Ayrı gel'-, komisere, adama, polise.

CABBAR- Komiser bey...

KOMİSER- Kes lan, ben bilirim arabacı milletini. Bütün kazala- nn

sebebi bunlar.

CABBAR- Bi dakika komiser...

KOMİSER- Kes lan. Kabahat sizde değil belediyede, kaza sizde, şlik

sizde, kaldıramadılar ki kurtulalım.

CABBAR- İy> ama komiser bey? benim atım öldü*

KOMİSER- Arabanı boş bırakırsan tabii ölür, park yferi miydi

orası?

CABBAR- Değildi, gölgeydi.

KOMİSER- Her gölgede durulur mu ulan!

ADAM- Komiser bey, idare edin barışalım. Fakirdir kendisi.

CABBAR-Ben davacıyım.

KOMİSER- Kes lan, zaten size iyilik yaramaz. Adamın arabası ne

hale eelmiş görmedin mi? Bir defa park edilmeyecek yerde

arabani bırakıp kazaya sebebiyet verdiğin için suçlusun. Ada- m,n

boynuna da sarılmışsın. Bunların hepsi suç.

CABBAR- Benim atım öldü komser bey.

KOMİSER- Hâlâ konuşuyor be. Atın şunu dışarı. Çabuk.

Cabbar'ı karga tulumba dışarı atarlar.

CABBAR- Komser bey...

KOMİSER- Komiserinden başlatma lan, hadi, yaz.

26. ÇÖPLÜK, ————— DİŞ: Gün

Cabbar'ın atı naylon arabaya yüklenmiş.

Bozkırda gidiyor. Cabbar arabanın arkasından yürüyor.

*Araba bir yerde duruyor. Arabacı atı aşağı atıyor.
Cabbar bakıyor öyle. Arabacı arabayı döndürüyor. Cabbar'm
yanından geçerken hadi diye işaret ediyor.
Cabbar arabanın arkasından yürüyüp gidiyor. At kalıyor.*

27. CABBAR'IN EVİ İç-Gece

*Cabbar tek atıyla ahırda Fatma'yla beraber. Çocuklar ahırın önünde
oturmuşlar. Üzgündürler.*

FATMA- Napıcan şimdi Cabbar?

CABBAR- Bilmiyorum.

FATMA- Eski ağalarımıza gitsen. Seyfi Beye gitsen. İyi adamdır.

9 sene yanında çalıştın. Belki yardım eder.

CABBAR- Eder mi?

FATMA- He ya.

28. CABBAR, AĞALARINDAN
YARDIM İSTEMEYE GİDER Dış-Gün

*Bahçe yüzme havuzlu, zengin evi,
Havuzda bir kadın.*

CABBAR- Dün. Dün akşam atım öldü beyim.

Cabbar, beyle kapının önünde.

Coca cola içen kcidın.

Bey tavla başına döner.

ADAM- Seninki nerde?

ÖTEKİ- Şurada.

ADAM- Kızım bira getir.

-3. ADAM- Amma da uzun sürdü be.

BEY- Atı mı ne ölmüş. Borç para istiyor.

ADAM- İçer miydin? Zar kimdeydi?

Tavlaya başlarlar.

*

ÖTEKİ- Sentle.

ADAM- Demin sen pencü dü oynadın.

3. ADAM- Ha...

29. ATÇI AHIRI ----- İç-Gün

Nizam tıraş olur...

NİZAM- Otobos, Cabbar'ın atına otobos çarpmış. Ölmüş.

ATÇI- Bizim verdiğimiz at mı?

NİZAM- Bizim verdiğimiz at baba. Cabbar'ın bize dokuz yüz elli lira borcu var. Cabbar bu parayı bize ödeyemez.

ATÇI- Bir selam gönder, bakalım ne diyecek. j

NİZAM- Gönderelim, lâkin ödeyemez.

30. ALACAKLILAR ----- İç-Gün

YKMCİ- Cabbar'ın atı ölmüş. Öbür ata da Kâzım göz koymuş, 93 lira borcu var bana.

ADAM- Atı öldüyse borcunu ödeyemez Cabbar.
Yemci rakısını içer.

YEMCİ- Ödeyemezse ben de bilirim ona yapacağımı.

31. CABBAR ÖDÜNC İSTER ----- İç-Gün

Mir zengin evi.

Hey viskisini yudumlamakta.

(ABBAR- Atım öldü beyim, şöyle beş altı yüz liralık bir at alsam, va/.iycti kurtarırım. Yoksa çor çocuk aç kalır.

BKY- Kusura bakma, durumum müsait değil, yoksa verirdim.

CABBAR- Canın sağ olsun beyim.

KADIN- Ne diyor bu herif yahu, yarım saattir ne masal anlatıyor?

BEY- Atı mı ne ölmüş, borç para istiyor. KADIN- Amaan, atından bize ne.

32. TAMİRCİ ..... İç-Gün

TAMİRCİ- Elli beş lira da bize borcu var. Len oğlum git Cabbar emmine de borcunu versin. Hadi.

33. ÇİFTLİK ..... İç-Gün

Cabbar çöker, bekler.

AĞA- Ne var ulan Cabbar, ne istiyon?

CABBAR- Atım öldü Tahir Ağam, sana geldim, beş yüz liralık bir at alsam şimdilik işimi görür.

TAHİR AĞA- Bana ne ulan atın öldüyse, ben mi sana şehre git dedim. Şehirde adamın atı da ölür, her bi şeyi de. Hadi get şehir senin karnını doyursun.

34. ALACAKLILAR ..... İç-Gün

BAKKAL- Yüz seksen lira. Ne eşşek kafayım ben. Bu herifin nesini alırım ben.

ADAM- Kızını alırsın.

35. ESKİ ARABACI ..... İç-Gün

Eski arabacı, karısı ve torunları oturmuş yemek yiyorlar, Hamit emmi atıştırıyor. Cabbar da sofrada.

CABBAR- Atım öldü Hamit emmi. Kaç gündür borç para arıyorum.

Yanlarında çalıştığım bütün ağalara beylere gittim. Kimse bir kuruş

vermedi. Son umudum sensin Hamit emmi. HAMİT- Valla oğlum,

bizim işler de kötü. Bir atım var, o da kumda çalışıyor. Şu arabanın atı

da öldü. Ona bile bir at ala-

' • * iniyorum. İstersen gel, kumda çalış
birkaç gün.

CABBAR- Eh sen bilin.
Birer kadeh içerler.

36. KUM ÇEKME

Dış-Gün

Cabbar Ceyhan 'da kum çekiyor.

*Yaklaşıyoruz arabaların arasından Cabbar'a.
Cabbar hırsla atıyor kumları eleğe.*

37. CABBAR İN EVİ

İç-Gün

Fatma ana Memed Emin'i yakalıyor, eline bir yirmi beşlik sı

kıştırıyor.

FATMA- Git lan, yirmi beş kuruşluk tuz al...

Parayı alan Memed Emin Hatice'ye,

MEMED EMİN- Hadi beraber gidelim.

Koşuyorlar beraber.

38. KARPUZCUNUN ÖNÜ

Dış-Gün

MEMED EMİN- Karpuz alalım mı?

HATİCE- Bu parayla vermezler ki, gidip tuzu alalım.

39. BİSİKLETÇİ

Dış-Gün

Koşarak geliyor Memed Emin ve Hatice bisikletçiye.

MEMED EMİN- Hii, bisiklet.

Memed Emiu yirmi beşliği uzatıyor bisikletçiye.

BİSİKLETÇİ : Al oradan bir tane işte.

*Bisiklet seçiyorlar. Biniyor Memed, Hatice arkasından itiyor. Düşe
kalka biniyor bisiklete.*

MEMED EMİN- Yavaş olsana, hay Allah, şimdi sıra bende. HATİCE-
İyi hadi bin.

40. KUM ARABASI ..... Dış-Gün

Cabbar kum arabasını sudan geçiriyor. İterek, zorla. Aksi suda.

41. CABBAR'IN EVİNDE MÜNAKAŞA ..... İç-Gün

*Memed Emin koşuyor. Fatıma ağlayarak çocuğu kovalıyor.
Yakaladıkça vuruyor.*

MEMED EMİN- ... Tövbe...

FATMA- Hıncır kâfir seni.

MEMED EMİN- Ah, ana yapma tövbe.

FATMA- Geberesice, boyu devrilesice, kara topraklara giresice.
Bir yakalarsam pestilini çıkartacam.

MEMED EMİN- Yapma ana, vallaha bir daha yapmam. Kurban olayım
ana. Vallaha yapmam bi daha.

MEMED EMİN- Nene, babaa, yapma ana tövbe.
Hatice bir köşeden korkarak bakmaktadır.

FATMA-Nedir benim sizden çektiğim be, Allah canımı alsa da
kurtulsam razıyım.

Cabbar geliyor.

Memed Emin'in ağladığını görüyor.

CABBAR- Ne var, niye ağlıyor bu çocuk.

FATMA- Para verdim tuz alsın diye. Soyka, gidip bisikleti' hanim o
parayla.

CABBAR- Gel bakayım oğlum, bu avrat anan seni dövülmü. Şimdi ben
de onu döverim.

FATMA- Şımart, şımart. Zaten hep senin yüzünden. İnsan iml*n olur da
bir günden bir güne bu çocukları döver. Bunl.ım ıı ziinden
dertlere düştüm. Dertlere düşesiler. Bii d c n l, 11 1

değel, kıran kadar var. Allah canımı alsa da kurtulsam.
Nene bakar ordan, Uzgiin.
Cabbar para çıkarır, verir MemedEmin'e.

CABBAR- Git yine bisiklete bin oğlum. Bu yirmi beş kuruşa da tuz al.
Tamam mı?
Ana bakıyor. Memed korkarak anasına bakıyor. Fatma Memed'in üstüne yürüyor. Memed kaçıyor.

KATMA- Bisiklete binecek ha. Kurban etmem mi? Ver lan o yirmi beş kuruşu. Bir daha bisiklete binersen ayaklarını kırarım. Ver o parayı. Ver diyorum. Yoksa kırarım bir yanını. Ver!
Çocuk babasının arkasına saklanmıştır.

KATMA- Ver o parayı, ver diyorum yoksa kırarım bir yanını. ***Çocukla kadın babanın çevresinde kovalamaca oynamaktadırlar.***

KATMA- Yüz verme bu kadar çocuklara, sen bırakıp gidiyorsun, ben çekiyorum kahırlarını. Bıktım artık. Başımı alıp gideceğim vallahi. Uğraşamam artık. Dertlere düşürdüler beni, dertlere düşerler inşallah. Hınzır kâfir, geber!
Cabbar sofrada.

CABBAR- Lan intizar etme çocuklara. Zaten yeteri kadar başımız dertte.

KATMA- İnşallah hepsi ölür, hepsi ölür, ben de kurtulurum.

CABBAR- İntizar etme.

KATMA-: Ederim, ederim, ederiimm.

CABBAR- Çocuklar öleceğine sen öl daha iyi.

KATMA- Hepiniz ölürsünüz inşallah, hepiniz, hepiniz. Bıktım hepinizden.

CABBAR- Yeter, kızdırma kafamı.

KATMA- Kızsan n'olur yani.

CABBAR- Kes artık, kesss.

KATMA- Kesmiyorum.

CABBAR- Kes diyorum.

Cabbar Tokadı patlatıyor Fatma 'ya.

FATMA- Ayy!

Kadın devriliyor.

Düştüğü yerden doğruluyor ağlayarak.

FATMA- Tokat atan ellerin kırılısın.

Cabbar Hatice'yi itekliyor.

CABBAR- Yürü kız.

Hatice, Memed'in yanına gidiyor.

Cabbar, Uğur'u susturuyor.

CABBAR- Sus lan.

HATİCE- Hadi gidip tuz alalım. Hem de bisiklete bineriz. MEMED-
Anam döver bizi.

HATİCE- Hayır dövebilemez. Babam da, babam da onu döver.

Koşuyorlar beraberce Memed'le.

Cabbar ağlayan Uğur'a bağıyor.

CABBAR- Sus lan.

Cemile 'ye soruyor.

CABBAR- N'oldu senin imtihanın?

CEMİLE : Yarın belli olacak baba.

CABBAR- İyi iyi.

Uğur'a bağıyor içeri giderken.

CABBAR- Sus lan sus.

Giriyor içeri.

42. CABBAR'IN EVİ İÇİ ..... İç-Gece

*Cabbar odaya girip satabileceği eşyalara bakıyor. Gramofon, radyo,
karyola, tabanca ve alyans.*

43. CABBAR'IN EVİNDE AVLU ..... İç-Gün

*Arabanın etrafında oynayan çocuklar. Cabbar Cumali'ye milli
piyango biletine bakıyor.*

CUMALİ- 238.239 numara 1 milyon lira. 140.413 numara 200.000 lira, 62.798 numara 100.000 lira, 40.000 lira ikramiye kazanan numaralar: 19.97 - 120.679.

Çocuklar oynuyor.

Ana kız yemek hazırlıyor.

Cumali son numaraları okuyor.

CUMÂLİ- 20.000 lira ikramiye kazanan numaralar: 176.859 - 156.420, 10.000 lira ikramiye kazanan numaralar 69.872 - 48.854. Son dört rakamına göre 1.000 lira ikramiye kazanan numaralar: 0758...

0941... 1716...

Çocuklar oynuyor.

Ana sofrayı hazırlamaya devam ediyor.

Cemile çıkıyor.

Cemile çocukları arabadan kovalıyor.

Cumali amortilere bakıyor.

CUMALİ- Son üç rakamına göre 200 lira ikramiye kazanan numaralar: 109, 392, 504. Son iki rakamına göre 80 lira kazanan numara 84, 40 lira ikramiye kazanan numaralar: Son rakamı 3 olanlar, son rakamı 6 olanlar.

CABBAR- Şimdi bu bilete bir şey yok mu?

CUMALİ- Yok baba.

CABBAR- Amorti de yok mu?

CUMALİ- Amorti de yok baba.

Cabbar kıyamıyor bilete. Cebine koyuyor. Ana bağırtıyor.

FATMA- Çocuklar yemeğe gelin lan. Kız git al şunları.

HATİCE- Çocuklar.

FATMA- Hadi ekmeğe gelin.

Oturuyor hepsi sofraya.

CABBAR-: Hadi ye ulan yemeğini.

Köpek dolaşmaktadır.

CABBAR- (Köpeğe) Hişt!

Cabbar köpeğe de tokadı patlatır.

44. DAMDA

İç-Gece

Çocuklar ve nene tahtta yatıyor.

Ana ile baba ve Uğur damda, Cıbbar düşünceler içinde.

FATMA- Ben senin yerinde olsam satarım arabayla atı. CABBAR- Para vermezler. Borcumuzu bile karşılamaz. Bir at atabilsek, hiç olmazsa geçimimizi temin ederdik. Ele muhtaç olmazdık...

FATMA- Araba eski, kimse binmiyor. Belediye zaten kaldıracakmış arabaları. Eski arabaları topluyorlarmış.

CABBAR- Benim bir fikrim var, sen ne den bilmem.

Fatma bakıyor.

CABBAR- Satılacak şeyleri götiirsem bitpazanna. Ne var ne yok satsam, bir at alsam.

FATMA- Sen bilin.

45. BİT PAZARI

Dış-Gün

Cabbar elinde gramofon yürüyor bit pazarında.

Alıcılar koşuşuyorlar peşinden.

46. ATÇI

İç-Gün

Atçıda Nizam yataktaki adama bir şeyler söylüyor.

47. CABBAR BİR ŞEY SATIYOR

Dış-Gün

Cabbar'ın yakından yizü. Radyo ve alıcının eli destenin arasından bir yirmilik çıkartıp uzatıyor. Alıyor Cabbar parayı.

48. BAKKAL

*Bakkalın karısı ceketini tutuyor.
Giyiyor bakkal. Çıkıyor dükkândan*

İç-Gün

49. KARYOLA SATIŞI

Dis-frİn

Cabbar sırtında karyola yİrri\or.

50. YEMCİ

Dis-Gün

Bakkal yemciye gelmiş, Yuyorlar alacaklar, hakhnda.

51. KUYUMCU

İç-Gün^t

*Cabbar kuyumcuda alyansları satıyor.
Kuyumcu tartıyor yüzükleri.*

‘vLi]dİPA ALACAKLILAR

Bütün alacaklılar yataktaki atçıyı dinlemekte.

NİZAM- Atı ölmüş bir arabacı borcunu ödeyemez arkadaşlar. Atı ölmüş bir arabacı kolu kesilmiş bir adama benzer. Şimdi Cabbar ne yapar. Parası yok ki yeni bir at alsın.

BAKKAL- Atını ve arabasını satalım. Parayı bölüşelim. Cab- bar'ın hepimize borcu var. **SES :** Buyrun beyler buyrun.

53. TABANCA SATIŞI

*Bir adam gözlüyor Cabbar'i.
Cabbarparalarını sayıp cebine koyuyor.*

Yankesici bakıyor. Cabbar ayrılırken silahçı kapıyor elinden

tabancayı. Soruyor.

SİLAHÇI- Dabancaya seksen lira veririm.

CABBAR- Vazgeçtim, satmayacağım.

SİLAHÇI- Hadi yüz lira olsun.

CABBAR- Satmayacağım.

SİLAHÇI - Hadi yüz yirmi lira olsun.

CABBAR- Yoo olmaz.

SİLAHÇI- Al malını da yürü.

Cabbar silahı alıp çıkıyor.

Yankesici de yürüyor.

54. TAKİP VE KAVGA

Dış-Gün

Yankesici takip eder Cabbar'ı Adana sokaklarında. Cabbar bir bakkalın önünde durur. Bir gazoz ister. Yankesici kollar. Bakkal gazozu getirir, diker başına Cabbar. Yankesici sokulur, para olan cebe doğru. Elini daldırır usulca. Son anda yakalar elini Cabbar. Yankesici elinde yirmilikle öyle kalır. Cabbar gözleri irileşmiş bakmaktadır yankesiciye. YANKESİCİ- Kurban olayım yapma ağam, affet, Bir cahillik yaptım vurma ağam...

CABBAR- Tövbe et lan!

YANKESİCİ- Tövbe ettim... Vurma ağam... Tövbe...

Cabbar arka arkaya tokadı yapıştırır.

Dayağı detaylarla görürüz.

Yere düşen yankesiciyi tekmeler Cabbar...

Sürünerek kaçır yankesici, kovalar onu.

Cabbar taş atarak.

Uzaklaşırlar.

55. GABBAR'IN EVİNDE

*Cabbar'm evinde ağlamalar sızlamalar. Nene baygın yatıyor yatakta.
Başında Fatma ve komşu kadınlar.*

KADIN- Biraz pamuk yak da burnuna tutayım belki iyi gelir, açılır.

. Sesler.

Cabbar giriyor tam bu sırada kapıdan.

*Bakıyor etrafa, bir acayiplik var. Araba yok, at yok. Fatma kocasının
yanma yığır.*

CABBAR- At nerde Fatma, araba nerde?

FATMA- Götürdüler.

CABBAR- Kim götürdü?

f

FATMA? Alacaklılar.

Fırılıyor Cabbar.

56. ARABA SATIŞI _____ Dış-Gün

*At ve araba pazarında alacaklılar toplanmışlar Cabbar'ın arabasının
etrafına.*

ATÇI- 950 lira ben isterim.

BAKKAL- Tam 180 lira borcu var.

YEMCİ- 98 de bana.

AHMET- 55 de bana.

Bir alıcıya arabayı satıyorlar.

NİZAM- Satıyorum, satıyorum.

ADAM- Selamünaleyküm, hadi bin lira veriyorum.

BİR SES- Ver gitsin.

BİRBAŞKA SES- Ver.

NİZAM- Hayrım gör.

*Adam cebinden para destesini çıkartıyor. Bu sıra da Cabbar
kalabalığı yararak giriyor aralarına.*

CABBAR- Nasıl satarsınız benim arabamı, atımı?

BAKKAL- Borcunu ödeseysin arabam satmazdık.

NİZAM- Adam olsaydın da borcunu ödeseysin.

HİCRET- Veresiye mal verdiyse hata mı ettik?

Cabbar saldırır üzerlerine.

Bağırış çağırışlar.

57. ANA KIZINI DÖVÜYOR _____ İg-Gün

Ana, kızını döverken bağırılmaktadır.

FATMA- Yediğin içtiğin her şey haram olsun fallık. Baban gece gündüz uykusuz çalışıp çabalasın, sen okuyasın diye. Sen sınıfta kal ha. Yemeyelim, içmeyelim, sana defter kalem parası yetiştirelim. Sen sınıfta kal. Allah senin gözünü kör etsin, domuzun dölü geber.

Durmadan vurmaktadır kıza.

58. CABBAR MEYHANEDE _____ İç-Gün

Cabbar oturmuş bir taraftan şarabını yudumlarken, bir taraftan bilete bakmaktadır.

CABBAR- Senin bilet gibi.

Yırtar atar bileti. Bu sırada Haşan sokulur yanına.

HAŞAN- Şarabından içiyim mi Cabbar gardaş?

CABBAR- Buyur.

Diker şarabı başına.

HAŞAN- Sıkıntıdan ölecem gardaş. Hocayla konuştum. Hoca bir umman, amma velâkin para yok. Bir paramız olsa Cabbar gardaş.

Senin şu arabanı, atlarını satsak. Kafam çalıştır Cabbar gardaş.

Define Ceyhan Irmağında iki köprü arasında bizi bekliyor.

CABBAR- Benim ne atım var ne arabam, alacaklılar sattılar.

HAŞAN- Yapına yahu, vah vah.

CABBAR- Hiçbir şeyim kalmadı. Bir dabança var, ona da kimse para vermiyor.

Bakıyor beze sanlı tabancaya.

HAŞAN- Dabança mı? Cabbar gardaş, bu dabança istersen bizim hayatımızı kurtarır. Nasıl mı? Zenginlerin mahallesine gitsek, gözümüze kestirdiğimiz birisini soysak. Ne dersin?

CABBAR- Get lan dellenme.

HAŞAN : Lan kafanı çalıştır. Hee.

CABBAR- Yok, tövbe de.

59. SOYGUNA İKNA _____ Dış-Gece

i

Haşan Cabbar'ı iknaya çalışıyor.

Daında oturmuşlar.

HAŞAN- Lan seninki gibi bir dabançam olsa bir dakika durmam. Var mı lan başka çare? Yoh.

CABBAR- Yakalarlar bizi.

HAŞAN- Kim yakalayacak.

CABBAR- Bu yoklukta mapusa düşersek çor çocuk rezil oluruz.

HAŞAN- Kimse yakalayamaz. Kim tanır bizi. Kimse tanımaz. Zenginlerin mahallesine gideriz. Onların cebinde her daim para olur. Senin dabançayı çekmene bakar. Bir çektin mi heriflerin korkudan dudakları yarılr. Zengin kısmının canı tatlı olur.

CABBAR- Hiç kurşun yok.

HAŞAN- Gardaşıma bak sen. Kurşuna hacet kalır mı? Zenginler paralı ve korkak olduğundan daha sen dabançayı çekerken teslim bayrağını çekerler.

CABBAR- İh, ih.

Cabbar düşünüyor.

v

HAŞAN- He de. He de de olsun bitsin. Üç yüz beş yüz vurduk mu, hayatımız kurtulacak deli. Hemen Hüseyin Hocayı bul

ruz. Hoca deyip geçme, bu nefesi keskin bir hoedü Mü hafta sonra defineyi elimizle koymuş gibi buluru/.. O /aman gel keyfim gel. Sen güzel bir araba iki de at alın. Men de }'iu.el bir avrat çekim kendime. Bir he desen, bir he desen hayatımı/, kurtulacak len.

Cabbar bakar.

60. İŞIKLAR YANIYOR _____ Dış-Gcee

Hasan'la Cabbar yürürken şehrin ışıkları yanıyor.

61. SOYGIUN

Dış-Gün

Haşan saklandığı yerden çıkıp ilerliyor. Cabbar'ın kafası gözüküyor. Haşan saklan diyor Cabbar'a. Kendi de siniyor bir kenara. Cabbar doğrularak.

CABBAR- Haşan gardaş, Haşan gardaş gel bu işten vazgeçelim.

HAŞAN- Şşş!

CABBAR- Hay Allah.

Bir araba geliyor bu sırada.

İçinden siyahi bir Amerikalı çıkıyor, ıslık çalarak yürüyor. Birden karşısına çıkıyorlar.

HAŞAN- Kıpırdama lan. Cebinde ne kadar para varsa çıkar, yoksa dabançası var, vurur seni valla.

AMERİKALI- What did you say? (Ne diyorsunuz?)

HASAN- Lan bu herif gavur. Bırak lan fang fing fonu, paraları çıkar paraları.

AMERİKALI- What? (Ne.)

HAŞAN- Para para diyom para. Annamadın mı, para. AMERİKALI-

You god damn a ha. (Allah belanızı versin.)

Amerikalı Hasa'a yumruğu çakar. Onu gören Cabbar kaçar. Dişe kalka. Pabucunun teki düşer, geri döner korkuyla, onu da alır.

62. CABBAR'IN EVİ

İç-Gece

Fatma uyumamıştır, kocasını beklediği belli.

Cabbar. geliyor, çocukların üstünü örtüyor. Yürüyor, yüzünü yıkıyor sonra.

Fatma merdivenlerden iniyor.

CABBAR- Uyumadın mı sen?

FATMA- Seni bekledim. Aç mısın, bir şey yen mi?

CABBAR- Yemem. .

FATMA- Yüzüne n'oldu, kavga mı ettin biriyle?

Cabbar yüzünü kurulayıp kalkarken Fatma belindeki tabancayı görür.

FATMA : Ne o dabançayı satamadın mı? .?•

Cabbar cevap vermiyor, çıkıyor merdivenleri.

63. DİRENİŞ

Dış-Gün

Cabbar elinde bayrak yürüyüşe hazırlanan arabacıların arasından yürür.

Pankartlar, kadınlar, çoluk çocuk, her biri dikkatle konuşmacıyı dinlemektedir.

KONUŞMACI- Arkadaşlar, yürüyüşümüzün amacı hak ve haklarımızı korumak içindir. Bu haklarımızı birlik ve beraberlik olursak alacağımıza eminim. Biliyorsunuz ki her zaman için bizim ekmek kapılarımızı kapatıyorlar. Buna rağmen biliyorsunuz ki her zaman için biz de bununla mücadele ediyoruz. Mücadelemize haklarımızı alıncaya kadar devam edeceğiz.

Cabbar yürür. Bir arabacıya,

CABBAR- Merhaba.

KONUŞMACI- ... Birlikten kuvvet doğar. Biz de birleşelim arkadaşlar.

Arabalarımızı kaldırmak istiyorlar, fakat bu kadar insanın neyle doyacağını sormuyorlar. Bu arabalar kalkarsa ne ya-

parsınız, sorarım size arkadaşlar. BİR BAŞKASI- Arkadaşlar, hepimiz beni can kulağı ile dinleyin. Biliyorsunuz memlekette bir sürü işçi aylak geziyor. Bu kadar işsiz yetmiyormuş gibi arabalarımızı ellerimizden alarak bizi de onların arasına katmak istiyorlar.

HAŞAN- Cabbar'ı gördün mü ağam?

ARABACI- İleriye doğru gitti.

KONUŞMACI- Fakat bilsinler ki sonunda bu isteklerinin hiçbirine nail olamayacaklardır. İdare heyeti yürüyüşe karar vermiştir.

Arkadaşlar, inşallah istediklerimizi alacağız.

Alkışlar.

ARABACI- Sen yürüyüşe katılmıyon mu Cabbar?

CABBAR- Benim arabam yok emmi. Arabamı ve atımı sattılar, ben de bu bayrakla katılıyorum.

ARABACI- Bayram'ın da atı ölmüş, o da gelemiyor. Sağlık olsun Cabbar. Sağ ol.

Yürüyüş başlar.

CABBAR- Hepimiz için hayırlı olur inşallah.

Cabbar ve Hasan yürüyüşe katılanlara bakarlar. Kadınlar, çocuklar, arabalar.. Çeşitli direnme afişleri ve pankartlar.

CABBAR- 340 liraya olur mu bu iş?

HAŞAN- 340 lira mı?

CABBAR- Olur mu? Yeter mi bu para?

HAŞAN- İyi para, çok para, essah mı? Var mı bu kadar para?

CABBAR- Var ya.

HAŞAN- Hüseyin hocayı bulmalıyız. Yürrü, ne duruyon, yürü.

64. HOCA BİR HASTAYI OKUYOR _____ İç-Gün

Hoca bir yatakta yatan hastanın başında oturmuş dualar okumaktadır. Etrafı hastanın yakınlarıyla doludur. Cabbar ile Hasarı karşıda bir yerde oturmuş bekliyorlar. Hoca duayı bitirir.

HOCA- Amin.

Hoca okuyor. Haşın ve Cabbar bakıyor.

Hoca bakıyor. Haşan ve Cabbar bekliyorlar...

HAŞAN- Bu define, Ceyhan ırmağı kenarında... İki köprü arasın-
da, lâkin tam yerini bilemiyorum...

CABBAR- Hoca biliyor mu?

HAŞAN- Onun cinleri, perileri, melekleri var. Okuyup üfledi mi,

tamam, sana hemen söyler yerini. Kaç defa niyetlendik,
amma velâkin para tedarikleyemedik.

Hoca kalkıyor, el öpüyorlar.

Haşanla Cabbar sabırsız.

CABBAR- Ya bulamazsak?

HAŞAN- Gardaşım bak sen. Bu hoca bildiğin hocalara benze-
mez.

Hoca el öpenlerin arasından yürüyor.

Hasan'la Cabbar peşine düşüyorlar. Takip devam ediyor. Haşan,

Hocaya yaklaşıyor.

*El öpüp konuşuyor. Sonra Cabbar'ı çağırıyor. Cabbar da el
öpüyor. Hasan bir kenara çekiyor Cabbar'ı.*

HAŞAN- Hoca efendi تنها ve sakin bir yer istiyor.

CABBAR- Bizim ev var.

65. CABBAR'IN EVİNDE _____ İç-Gün

Cabbar, Fatma'nın yanında.

Fatma'ya ayrıntı karıştırırken.

FATMA- Nedir senden çektiğim be, bizim ekmeğimiz bize yet-
mezken, bir de bunları ortak ettin.

Hoca okuyor.

FATMA- Üç gün oldu hâlâ mır mır dua ediyor.

Cabbar karısına bir tokat atar.

CABBAR- Mır mır ne demek lan. Töbe de. Bu derin bir hocadır.

Şimdi bütün cinleri ve perileri seferber etmiş, onlardan İmbcı bekliyor. Belki de define yerin çok altındadır. Derinde ulunca yerini bulmak zahmetli olur.

66. MEMED EMİN SUYA BAKIYOR

İç-Cü11

*Cabbar elinde ayran rası çıkıyor.
Önce Hocaya, sonra Hasau'a veriyor, ayranı içiyorlar.
Bir tas suya bakıyor Memed Emin,
Haşan ile Cabbar geride kenarda.*

HOCA- İyice bak oğlum, suyun içinde ne görüyorsun bana söyle.

*Memed bakıyor.
Hcısau ve Cabbar heyecanlanıyor.
Çocuk bakıyor.
Sigara içiyor Uğur. Kapıda yaşlı kadın ve ana.
Hoca okuyor.*

HOCA- Çekinme oğlum, suyun içinde ne görüyorsan bana söyle dedim.

*Haşan ve Cabbar heyecanlanıyor.
Memed Emin neredeyse ağlamak üzeredir. Hocaya ayran getiriyorlar.*

HOCA- Sağ ol.

*Uğur tası ağızına dikmek üzere iken Cabbar vuruyor çocuğa... Memed
Eimn ağlamaya başlıyor.*

HOCA- Niye ağlıyorsun oğlum, gördüğünü söyleyeceksin o kadar.

*Uğur ağlıyor.
Ana bakıyor.
Uğur ağlıyor. Memed Emin ağlıyor.*

CABBAR- Sus len, sus zırlama len, sus, dedim len sana sus. Cabbar ve

*Haşan bakıyor.
Ana kalkıyor yerinden, Uğur'u alırken,*

FATMA- Yaptığını *beğendin* mi, iş mi bu yaptığın.
CABBAR- Sus lan, sus, hadi çekilin *şimdi*.

*Alıp çocuğu gidiyor Fatma.
Cabbar, Haşan'a,*

CABBAR- Ne oluyor bu işler gardaş.
HAŞAN- Şeytanlar mani oluyor bu işe. *Definenin yerini
sin diye çocuğu korkuttular.*

CABBAR- Yapmayahu!

HAŞAN- Yaa...
CABBAR- Allah a İlah.

V. UĞUR SUYA BAKIYOR
L_İS^ün

Uğur suya bakıyor.
HOCA- Bir ağaç *görüyor* musun oğlum. Kuru ve *ince dal*] W
ağaç.
Çocuk bakıyor. Hasan'la Cabbar bakıyor.

Hoca çocuğa, hoca- Kuru bir ağaç oğlum, korkma.
UĞUR- Hiçbir şey görmüyorum.
Cabbar'la Haşan bakışıyor.

HOCA- İyi bak oğlum. Kuru bir ağaç göreceksin. Kuru *bir* “ ve
altında iki taş olacak. Taşların biri *siyah, biri beyaz* taşın
üstünde beyaz bir leke olacak.
Çocuk bakıyor.
Babasına bakıyor korkarak.

CABBAR- Yahu gardaşım bizim çocuklar *dellenip* meJlen
Bu su mu davası aklını karıştırır adamın. ^{en}rnesm.

HAŞAN- Bak sen gardaşıma be. Delînenmek olur mu hiç Bu h
delileri bile iyi eder. Gardaşımın düşündüğüne bak sen ° ^

HOCA- Şeytan taifesi çocuğun aklını çeliyorlar. Ben görü
çocuk görmüyor. *Define, beyaz ve siyah iki taşın arasındl^*

mezarlık büyüklüğünde bir yerde. Kurumuş bir ağaç var, onun altında. Bu ağacın sağında bir ırmak var.

HAŞAN- Var, doğrudur. Sağında Ceyhan ırmağı akar.

CABBAR- Çocuğun görmesi şart mı yani Hoca Efendi?

HOCA- Şart.

Hoca kalkar. Tuvalete gider.

HAŞAN- Hoca efendi işi sağlam kazığa bağlamak istiyor.

HOCA- İyi bak oğlum. Ağaç mağaç yok mu?

CABBAR- Hadi sen annenin yanına git.

Çocuk gider.

CABBAR- Yahu gardaşım, mademki bu define Ceyhan ırmağı üstündeki iki köprü arasında, gidelim kuru ağaç gördük mü kazalım altını.

HAŞAN- Hocaya danışalım.

CABBAR- Danışalım. Bu suya bir de biz baksak. Bizim aklımızı şeytan çelebilir mi ki.

CABBAR-- Gardaşım bak. Bu şeytan milleti acayıptır.

CABBAR- Hatice baksın. Bir deneyelim.

HAŞAN- Deneyelim.

68. HATİCE BAKIYOR SUYA ..... İç-Gün

Hatice suya bakıyor.

HOCA- Suyun içine dikkatlice bak yavrum. Ne görüyorsan korkmadan söyle kızım.

Hatice suya bakıyor. Başını kaydırıyor.

Karşıda saçakta asılı nal vb.

HOCA- Ne görüyorsan söyle kızım.

Hatice bakıyor...

HATİCE - Çinko var.

HOCA- Evet, başka.

HATİCE- Sarmısak, var.

HOCA- Başka ne var kızım?

HATİCE- Boncuk var.

HOCA- Başka kızım?

HATİCE- Nal var.

HOCA- Daha başka?

HATİCE- Patik var.

HOCA- Patik mî var? Etrafına bakma, suya bak.

Cıbbar bakıyor. Kızın saydığı şeyler ahırın saçağında. Cab- bar kalkıp Haşan'm yanına geliyor.

CABBAR- Yahu gardaş, bu define bizim ayağımıza kadar gelmesin.

Yakınımızda filan olmasın?

HAŞAN- Yakınımızda mı?

CABBAR- He ya, mesela evin civarında.

HAŞAN- Yok yahu, ben iyi biliyorum ki, define iki köprü arasındadır.

CABBAR- Yapma yahu, allah allah.

Bakıyor uala...

69. CABBAR'IN GECE DEFİNE KAZMASI _____ İç-Gece

Hoca, Haşan ve damdakiler uyuyorlar.

Tak tuk diye bir ses var yalnız.

Cabbar kazmaktadır. Haşan uyandığını belli etmemeye çalışıyor. Hoca uyumaktadır. Cabbar kazıyor.

Haşan doğruluyor usul usul. Fatma takip ediyor hareketlerini. Hasau yürüyor, Cabbar'ın yanma.

Cabbar'ıtı başına dikiliyor.

Cabbar dönüyor.

HAŞAN- Napıyon Cabbar gardaş?

Cabbar bir şey söylemiyor.

Bakıyorlar Hoca da uyanmış.

Uzun donuyla oturuyor.

HAŞAN- Lan oğlum, define Ceyhan ırmağının kenarında, İnırda değil.
Orda, orda iki köprü arasında.

*Cabbar bakıyor, yavaş yavaş kazdığı kuyuya oturuyoi batma damdan
üzülerek bakmaktadır.*

70. ŞİŞE VURMA _____ İç-Güü

*Fatma hem şişe vuruyor Cabbar'a hem söyleniyor. Çocuklar oyun
oynuyor.*

FATMA- Terin üstünde soğudu. Define mefine diye bütün gece
ortalığı kazdın durdun. Ondan oldu hep. Soğuk aldın, geberrr.
Geberseydin keşke. Bir gün rahat huzur yüzü göstermedin bana.
On altı sene oldu. Bir güzel gününü görmedim. CABBAR-
Görmedin, biliyorum. Lâkin bundan sonra göreceksin. Bu hoca
çok derin bir hocadır. Defineyi mutlaka bulacağız. Lan avrat o
vakit, gün de göreceksin, sefa da süreceksin. Çektiğin bütün
acıları unutacaksın. İyi yemekler yiyecez, baklava yiyecez. Güzel
elbiseler giyecez, güzel arabamız, güzel atlarımız olacak.

FATMA- Bunların hepsi hayal. Defineyi kim kaybetmiş ki sen bulasın.

CABBAR- Bulacağız avrat, biz bulacağız.

FATMA- Bulacakmış, ölme eşşeğim yaz gelsin. Ohoo. Siz buluncaya
kadar.

Haşan kuyuyu kapatıyor, Hoca oturmuş.

HAŞAN- Yahu Hoca Efendi, bu define essahtan bu sarımsaklı soğanın
altında olmasın.

HOCA- Tövbe estağfurullah...

Kalkar Cabbar'ın tarafına bakarak...

*Cabbar fanilasını giyiyor. Çocuklar gürültü ediyor. Ana kovalıyor
onları, kız çorba getiriyor. Hoca giriyor yanlarına, HOCA- Nasıl oldun
Cabbar oğlum?*

Eh elle rıncıen öperim Hocam. İyiyim sayende.
HOCA* Yarın yo^{la(,lay0rı+2)}

„ m, **O** Definenin yerim bulduk mu?

CABBAR- Yarın mı -

HOCA- Bulduk sayılı»:

CABBAR- Neide?

Hoca sus işa^{retiyapı)0r,}

İ ni toparla da çarşıya çıkalım. Alet edevat lazım. HOCA-
Ken | Falan filan.

Kazma, kureic.

CABBAR- Başüstüne*

HOCA Hadi bakayım, sen kalkma, otur, otur.

Hocaçık^{kk,ca,nyak,,f,yor,}

CABBAR- Ben san* n „ cana demedim mı avrat, bu hoca derin bir hoca-

dır, kafanı çalıştır-

FATMA- Eee?

„ cılıcları da topla, nasılsa son günümüz bugün. Çarşı-
„ t pHevat alırız, hem de bir güzel kebab yeriz. Çok ya
çıkıp ace ... ,
yakın bir vakitte zengin oluruz artık.

FATMA- Deme yahu?

CABBAR- AHahı^m sen büyüksün.

İç-Gün

Arka masada kebab yiyor iki kişi.

Küçük toz sokuky[“] masaya.

Amkayor. Yemek kap, jma.

Hm yakan yemek ym[‘]-

Duandan iki kebab daha geliyor.

CABBAR- BU kursunları almakla iyi ettik.

Uğur bibei^{‘-1 .;ü/vz d ağılıyor. Hoca, Haşan, Cabbar umumi. Her-}

kese kebab geli^{}NOT} ■

HAŞAN Haya kötüledi, yağmur yağacak galiba.

HOCA- Yağmur iyidir oğlum, berekettir.

FATMA- Eyy... Git yerine hadi, lan, kâğıt yiyorsun, yapma yapma!

Gök gürültüsü.

SES- Garson bize Yeni Rakı getir.

Cumali bardak düşürür. Tokadı basar Cabbar.

CABBAR- Yağmur yağacak. Bu gece dışarıda yatmasak. İçeriye alalım yatakları.

FATMA- Hu...

CABBAR- Lan...

Yiyorlar kebabları...

72. EV-ODA _____ İç-Gece

Bütün çocuklar yatmış.

Cabbar'la karısı uyumamış daha.

CABBAR- Çocuklara eksikliğimi belli etme. Kırk lira bırakıyorum size. İdare edin. On gün dişinizi sıkarsanız feraha ereriz, on gün.

FATMA- On gün gelmeyeceken demek.

CABBAR- On gün filan sonra zenginiz avrat.

FATMA- İnşallah.

CABBAR- Amma da yağmur yağıyor.

FATMA- Yağsın.

CABBAR- Arkadaşları uyandırayım.

Kalkarken tutuyor elini.

FATMA- Demek on gün gelmeyeceken ha. Eskiden de giderdin.

Günlerce, aylarca gelmezdin. Hasret kalırdım sana. Hasretlik çok zor Cabbar.

CABBAR- Eskiden giderdik çıplak dönerdik. Ama şimdi zengin

dönecez avrat. Allah, sen yüzümüzü güldür. Bir arabayla bir at.

Bana acımıyorsan bu çocuklara acı. Biz çok çektik, bari çocuklar çekmesin.

FATMA- Cabbaarr. (Fısıltıyla)

CABBAR- Çocuklar.

i- 'ATMA- Olsun, boşver. Hadi, hadi Cabbar.
Yorganın altına dalarlar.

73. AHIR ÖNÜ YAĞMURDA _____ İç-Gece

*Cabbar kapıdan çıkıyor, Hocaya bakıyor. Haşan'ın yatağı boftır.
Baktığında Hasarı'ı çukura girmiş görüyor. Cabbar bakıyor. Hasan
fark ediyor.*

CABBAR- Hayrola Haşan gardaş.

HOCA- Sen de mi evlat..

IIASAN- Şeytan aklıma girdi. Uyku tutmadı gözümü. Lâkin bir şey
yok, su çıktı, bir şey çıkmadı. j

CABBAR- Çukuru kapat gidiyoruz.

Haşan çukuru kapatmaya başlıyor.

Yuğınur bardaktan boşanırcasına yağıyor.

74. ABDEST _____ İg-Gün

Tatma su ısıtmakta, Cabbar yıkanmaktadır.

75. ÇASABA _____ Dış-Gün

*Bir traktör dolusu insan ve davul zurna pazar yerine gelir. Bu sırada
Cabbar - Haşan - hoca gelmektedir yolun derinliğinden. Pazar yerine
dalarlar. Davul zurna ve oyun oynayanlar. Cabbar eşekçiye yaklaşır.*

CABBAR- Hemşerim eşekler kaç?

EŞEKÇİ- Eşegine göre.

CABBAR- Şu ikisini alalım.

HOCA- Tamam, tamam.

CABBAR- Kaç para?

EŞEKÇİ- Kolay canım, alıcıysanız anlaşırız.

76. KAHVE ONU

İis-(iiii

*İki eşekle kcihve önüne gelip oturuyorlar.
Haşan, pehlivan afişlerine bakarken...*

CABBAR- Lan gardaş biraz su ver...

HAŞAN- Eyi para eyi.

Cabbar'a,

HAŞAN- Güleş var, birinci gelene beş yüz lira veriyorlarmış ha.

CABBAR- Beş yüz lira mı, lan vallaha çok para be, kaçırmayalım bunu. Bak gardaşım aslan gibi adamsın, tuttuğunun suyunu çıkartırsın. Sen bu işe gir, sırtın yere gelmez. Değil mi Hoca Efendi?

HOCA-Bu güleş fend işi, marifet işi. Yalnız kuvvetle olmaz ki.

CABBAR- Zor oyunu bozmaz mı Hoca Efendi, vallahi bozar.

Haşan gardaş kafanı çalıştır. İşimiz rast gidiyor. Dün yağmur yağdı. Yağmur nedir? Bereketdir. Bugün de karşımıza beş yüz liralık bir kısmet çıktı. Kaçırmayalım bunu. He desen beş yüz lira dangadak cebimizde. He de be.

Haşan güreş kâğıdına bakar.

77. GÜREŞ

Dış-Gün

Hoca, Haşan ve Cıbbar oturmuş güreş seyrediyorlar. Haşan pijamayla. Ramazan pehlivan büyük tezahüratla çıkıyor. Bakışıyorlar. Güreş bitiyor. Ramazan pehlivanla Haşan bakışıyorlar.

CABBAR- Haşan gardaş, bu Ramazan pehlivan çok babayiğit ama, sakın korkma ha. Bugüne bugün sen kocaman hammal- sını. Öyle değil mi?

Hocaya,

HOCA- Evvelallah.

Çıkıyorlar meydana.

*Dalıyor birden Ramazan pehlivan,
Cabbar bağıyor.*

CABBAR- Hadi Haşan gardaş.

*Arkadaki adam sopayla kafasına vıtırır. Cabbar kafasını sallar, tekrar
glireşe döner. Hasan'ı yerden yere vurmaktadır. Cabbar bağıır,
tekrar vurur adam.*

ADAM- Bağıırma yahu, o da bizim pehlivan. Ne bağıırıyor!

Cabbar tekrar bağıırmak ister.

Bağııramaz-

Haşan haşat olmuştur.

78. HAN ..... İç-Gece .1

Hoca nainaz kılıyor.

*Cabbar ve Haşçın sofrada oturmuş bekliyorlar. Hoca namaza devam
ediyor.*

Cabbar ve Haşan sabırlı.

Hoca dua ediyor.

79. SABAH - KIR ..... Dış-Gün

*Hoca, Haşan, Cabbar ve iki eşek yolu tutmuş gidiyorlar. Nehir
kıyısına gelince oturup salın gelişini bekliyorlar.*

CABBAR- Yahu Haşan gardaş, burası Ceyhan ırmağı di mi? HAŞAN-
He ya...

CABBAR- Define buralarda ha!

HAŞAN- Burda.

CABBAR- İyi, iyi...

HAŞAN- İyi ya.

Sal yanaşıyor, biniyorlar. Karşıya geçerken oturmuş konuşuyorlar...

HOCA- Burası Ceyhan ırmağı, burası Misis köprüsü, burası Ceyhan Köprüsü. İşte define bu iki köprünün arasında, orada büküm ağaç var, define kuru ağacın altında.

HAŞAN- Kuru ağacın altında.

Karşıya geçiyorlar.

Yürüyorlar su kenarında.

80. MİSİS KÖPRÜSÜ

Dış-Gün

Köprüden suya atlayanlar.

Hoca, Haşan ve Cabbar geliyor eşeklerle uzaktan. Çocuklar yüzüyor çırılçıplak. Yürüyor bizimkiler.

Hoca duruyor.

HAŞAN- Cabbar gardaş, bastığımız toprağa dikkat et şimdi. Define hudutları dahilindeyiz.

HOCA- İşte Misis köprüsü. Şimdi, ırmak boyunu takip ederek, Ceyhan köprüsü istikametinde ilerlememiz icap ediyor. *Yürüyorlar.*

81. SU KENARI

Dış-Gün

Cabbar ve Haşan su kenarında el yüz yıkamakta, hoca bakınmaktadır.

HAŞAN- Yahu Hoca Efendi nerdeyse Ceyhan köprüsü'ne varacağız, ne ağaç gördük, ne de bir şey.

HOCA- Cabbar oğlum, hele şu tepeye bak, ağaç mağaç var mı? *Cabbar koşarak tırmanır tepeye.*

Bakınır, sonra bağırır aşağıya.

CABBAR- Buralarda hiçbir şey yok, hiçbir şey.

Hasan'la Hoca eşeklere doğru yürürler.

82. BOSTAN

Dış-Gün

Cabbar, Hoca ve Haşan bostan tarlasından geçmektedir. Bu sırada Haşan şalvarını indirerek ayrılır gruptan. Bir çalının arkasına siner. Cabbar ve Hoca yollarına devam ederler. Haşan kalkar şalvarını toplayarak, sindiği yerden. Bir karpuz alarak kırar. Bizimkiler uzaklaşır.

83. YÜRÜYÜS

Dış-Gün

Cabbar tepeden, Hoca su kenarından yürümekte. Haşın da onlara koşarak yetişir. Hoca aranmaktadır. Cabbar aranmaktadır. Cabbar'ın baktığı yerleri görürüz. Yürüyüşe devam ederler aranarak. Cabbar aşağıya Hocayla Hasarı'nın yanına iuer. Yürürler önde Hoca, arkasında Haşan, sonra Cabbar.

84. DEFİNEYİ GORUŞ

Dış-Gün

Yürür grup. Cabbar durur. Gözleri bir şeye takılmış. Gördüğü kuru ağaçtır. Bağırır.

CABBAR- Haşan gardaş, ağaç, kuru ağaç. Haşan gardaş kuru ağaç, orada, kuru ağaç. Haşan gardaş, Haşan gardaş, kuru ağaç, Haşan gardaş.

*Bakarlar, Hasan'la Hoca...
Cabbar koşar. Arkasından Haşan.
Hoca bakar arkalarından.*

85JGJRU AĞAC

Dış-Gün

*Cabbar koşarak gelir ağacın yanına.
Yere çöker bir taşın yanına.*

CABBAR- Kara taş burda, beyaz taş nerde?

Hasarı da geliniş aramaktadır.

HAŞAN- Başka taş yok.

Cabbar arar.

Haşan arar. Cabbar ağaca bakar.

Ağaç döner başının üstünde.

Hoca gelir ağır ağır.

HOCA- Durun.

Dururlar. Hoca yirür ağaca. Bastonuyla yeri kontrol etmekle dir. Yere çöker. Doğrulurken.

HOCA- Telaşlanmayın. Irmağa gidip temizlenip abdest alalını. Sonra da 101 tane beyaz taş toplayıp getirin bana.

Ağaç.

86. ÜÇÜ SUDA _____ Dış-Gün

Cabbar, Haşan ve Hoca suda yıkanıp abdest alıyorlar. Ağaç gözükiyor tepede.

87. KURU AĞAÇ YANINDA DUA _____, _____ Dış-Gün

Üstü yazılı taşlar. Tırnağına yazılı bir baş parmak. Okuyan Hoca,

Hasau, onlara bakan Cabbar. Hasau'la Hoca.

Cabbar ağaca dayalı. Üçünü görürüz.

Hoca duasını bitiriyor, kalkıyor.

Hasau. Giriyor taşlarla çevrili dairenin içine. Parmağını uzatmış.

Dolanyor.

Heyecanla bakıyor Cabbar'la Hoca.

Arayan parınak. Hasau yakından. Kayan yer. Uzaklaşan ağaç. Parmak

titriyor bir an. Duruyor Hasau. Hoca işaret ediyor Cabbar'a. Cabbar

kalkıyor ağır ağır. Dairenin içine girmeden ayakkabılarını çıkarıp,

CABBAR- Bismillâhirrahmanirrahim.

*Giriyor dairenin içine. Kazmayı parmağın olduğu yere basıyor.
Kazmayı kaldırıp vururken.*

CABBAR- Bismillâhirrahmanirrahim.

Vuruyor kazmayı. -

Yere vuran kazma:

Hızla kazmayı vuran Cabbar.

88. KAZMALAR

Dış-Gün

Cabbar kazıyor.

Haşan kazıyor.

Haşan ve Cabbar kazıyor.

i

89. YEMEK

Dış-Gün

Hoca, Hasan ve Cabbar oturmuş yemek yiyorlar.

HOCA- Dikkat etmek lazım oğul. Define her kılığa girip kaçabilir.

Karınca olur, böcek olur, yılan olur, kuş olur.

HOCA- Defineyi kaçarken fark edip de ona dokunursan derhal al

tına keser. Aslı neyse ona döner.

Bakarlar Cabbar'la Haşan.

90. KUYUDA GECE

Dış-Gece

Haşan uyuyor, Hoca uyanıyor.

Cabbar'ın yatağı boş. Hoca bakıyor çukura. Cabbar çökmüş çukurun başına. Hoca sesleniyor.

HOCA- Cabbar.

Cabbar dönüyor.

HOCA- Uyumadın mı oğul?

CABBAR- Defineyi bekliyorum Hoca Efendi. Cinler, periler kaçırmasın. Gelirken eve kırk lira bıraktım. Çor çocuğun nafaka-

sını kaptırmayalım kimseye.

HOCA- Uyusan iyi olur oğlum. Sabaha çok işimiz var. *Cabbar gelip yatıyor. Gözü kuyuda.*

91. KUYUDA SABAH

Dış-Gün

Giin doğuyor tepelerden. Kalkmış üçü de. Cabbar kazıyor. Hoca namaz kılıyor. Cabbar kazıyor. Hoca Haşan'ı kasabaya gönderiyor.

HOCA- Biraz peynir, biraz da zeytin al, üzüm, soğan, ekme filan. Bir de bak etrafa bizden haberdar olan var mı? Şüphelendirme kimseyi.

HAŞAN- Sen hiç meraklanma Hoca Efendi.

HOCA- Haydi yolun açık olsun.

Haşan uzaklaşır.

Cabbar kazar. Hoca yanına yaklaşır.

Cabbar kazmaktadır. Kazılan toprak.

92. HAŞAN GİDİYOR

Dış-Gün

Haşan eşeğin üstünde gidiyor kasabaya doğru.

93. KUYUDA

Dış-Gün

Cabbar kazmayı vurup çıkıyor kuyudan.

Bakracı alarak yiriyor tepenin kenarına.

Hoca aşağıda suyun kenarında.

94. KASABA

Dış-Gün

Haşan giriyor kasabaya. Bir bakkalın önünde duruyor. Heybesini alıp yürüyor bakkala.

HAŞAN : Selamünaleyküm.
ADAMLAR- Aleykümselam.
HAŞAN- Selamünaleyküm.
BAKKAL- Aleykümselam.
HAŞAN- Yarım kilo peynir, yarım kilo zeytin, bir kilo üzüm, bir kilo soğan, iki karpuz.
Meisacila şarap içen adama bakıyor.

HAŞAN- Bir şişe de şarap.

95. KUYUDA _____ Dış-Gün

Hoca donunu yıkamış sudan geliyor. ■

Cabbar kazmakta. Hoca geçerken kazması duruyor. Fırılıyor kuyudan Hocaya doğru. Hocayı kolundan tutup çekerken. CABBAR- Hoca Efendi, Hoca Efendi, koş, koş, gel. Gel Hoca Efendi, bak Hoca Efendi. Bak Hoca Efendi bak...

Hoca bakar.

Kazmanın yanında duran taş.

HOCA- Oğlum bu taş.

CABBAR- Bizim bu define taş kılığına girip bizi aldatmasın, Hoca Efendi?

HOCA- Cin mahlukatı her kılığa sokabilir. Kuş olur uçar, yılan olur kaçar, ama bu olmaz.

Hoca yüriir.

Arkasından Cabbar.

CABBAR- Peki, kuş olup kaçsa nasıl tutarız Hoca Efendi. Daban-çayla vursak.

HOCA- Kuş olup uça, sen de vursan eğer o kuş defineyse gökten yağmur gibi altın yağar başımıza.

Cabbar hemen heybeden tabancasını alıp kuyunun yanına koyar.

CABBAR- Ya, eyi eyi! Tabancayı yanımıza alalım, tedbiri elden bırakmayalım Hoca Efendi.

*Haşan eşeğin sırtında şarabını içerek dönüyor kasabadan. Mezarlıktan. Ağzında bir türkii geveliyor.
(Kurt iki dağın kurdu.)*

97. KUYUDA _____ Dış-Cnı.

Cabbar kazıyor.

98. HASAN GELİŞİNDE _____ Dış-Giin

Haşan şişenin dibini bulup atıyor. Türküsünü söylüyor. Geliyor çukura. Hoca yaklaşıyor yanına. Haşan iniyor eşekten. Yürürken.

HAŞAN- Bir şey var mı Hoca Efendi?

HOCA- Ben bu Cabbar'dan korkmaya başladım.

HAŞAN- Hayrola.

HOCA- Bir taş bulmuş, bu bizim define olmasın dedi. Baksana dabançasını almış yanına. Define kuş olup uçarsa vuracaktı.

Hasan ilerleyip bakıyor.

Cabbar kazıyor.

HAŞAN- Yahu Hoca Efendi, bu bizim fakir dellenip mellenme- sin.

Cabbar acıip hareketlerle kazıyor.

99. KUYUDA AKŞAM _____ Dış-Gün Batışı

Giineş batınak üzere.

Hoca nainaz kılıyor. Hasan ocağın başında. Cabbar düşünceli.

100. KUYUDA SON GÜN

Dış-Gün

*Geçmelerle kazmalar.
Cabbar yürüyor, Haşan'm yanına çöküyor. Çukura bakıyorlar. Hoca
aşağıda bastonuyla kontrol ediyor. Doğruyor sonra. Başıyla yok
diye işaret ediyor.
Çıkıyor.
Bakışıyor Hasau'la Cabbar.
Gün batarken gidiyorlar.
Hafif bir rüzgâr esiyor.*

101. ZAMAN AŞIMI _____

Dış-Gün

*Üst üste fotoğraflarla Zamanın geçtiği belirtilir.
, Cabbar.
Haşan.
Hocanın resimlerinin altında.
Kuru ağaç.
Toprak.
Kazma.
Kürek.*

102. SON DEFİNE _____ DİŞ-GÜN

*Genel bir resimde Cabbar kazıyor.
Hoca çadırda. Hasau geliyor sonra.
• Üçü de perişan. Hasan'ı gören Hoca ve Cabbar koşuyorlar yanma.
Hasau heybeden ekmek ve karpuz çıkarıyor.
HOCA : Nerde kaldın merak ettik? HAŞAN : Eşeklere kırk
liradan fazla para vermediler. Köyde ekmekten başka bir şey
bulamadım. Karpuzları da tarladan kopardım. Ne oldu, ne çıktı?
CABBAR : Su çıktı, hep su çıkıyor. Bir ay oldu, nere*

yi kazdıysak yılan çıktı, su çıktı. Eve kırk lira bıraktım çıkarken,
çor çocuk açtır şimdi, aç.

Kalkıp gidiyor su kenarına.

HAŞAN- Fakirim tam oynattı.

HOCA- Defineyi bulursak akli başına gelir.

Cabbar yüzünü yıkıyor.

HAŞAN- Ne olacak bu işin sonu Hoca Efendi.

HOCA- Allah kerim. Elbet bir gün yüzümüz güler.

Cabbar yüzünü yıkayıp dönüyor.

Bir şey gördüğü belli.

CABBAR- Bismillâhirrahmanirrahim. Kaçıyor, define kaçıyor.

Gördüğü yilandır.

Koşuyor Cabbar. Haşan 'la Hoca da.

Yılanın etrafını çeviriyorlar.

Yılan - Cabbar

Yılan - Haşan

Yılan - Hoca

Cabbar eğilip yılanı yakalamak istiyor.

Yılanın kuyruğuna vururken.

CABBAR-: Define, define, define.

Yakalıyor yılanı kuyruğundan.

CABBAR- Hoca Efendi yakaladım. Ama bu define değil. Yılan, yılan,

yılan, yılan. Bu define değil, yılan, define değil yılan. *Yılanı*

vuruyor yere Cabbar.

Üzerine taş atıyor, kum atıyor.

Bağırırken tutuyor onu Hasan'la Hoca.

HAŞAN- Cabbar, Cabbar gardaş kendine gel. Cabbar gardaş. HOCA-

Cabbar oğlum, Cabbar, sakın ol.

Cabbar bağırıp çağırmakta.

*Elini yüzüne kapayarak çöker oraya.
Hoca yanına giderek onu teselli etmeye çalışarak.*

HOCA- Cabbar oğlum kendine gel... Toparla kendini. Bu yılın hayırdır. İyinin müjdecisidir. Şimdi ırmağa gir, yıkan... Ab- dest al... Defineyi mutlaka bulacağız. Define yakınımızdadır... bulacağız onu... bulacağız onu...

CABBAR- Bulalım Hoca Efendi bulalım. Gelirken kırk, kırk lira bırakmıştım eve. Çocuklar açtır şimdi, bir ayı geçti yolumuzu gözlerler.

103. SON DEFİNE UMUDU _____ Dış-Gün

,î

*Cabbar suda yıkıyor.
Cabbar'ın gözlerini bağlıyor Hoca.
Bir dua okuyor.
Bitiriyor.*

HOCA- Kalbini temiz tut Cabbar oğlum. Kalbini temiz tut ki Allaha yaklaşasın. Define yedi kat yerin altına da gitse, bulacağız oğlum. Şimdi temiz ruhunu tanrının meleklerine teslim et. Define seni kendine çekecektir oğlum. Kalbini temiz tut. Tanrıya şükret ve onun şefkatine sığınarak yürü oğlum. Tanrı bizi yalnız bırakmayacaktır. Tövbe estağfurullah.
Hoca yeni bir duaya başlarken, Cabbar ağır ağır kalkar. Dolanır gözleri kapalı. Haşan ve Hoca bakarlar. Cabbar dolanır. Haşan ve Hoca bakarlar. Bir kuru ağacın önünde Cabbar, ilkin yavaş, sonra giderek artan bir hızla döner, döner, döner.

DIŞ BASINDA UMUT

- Düşünmeye yöneltmede az görülür bir yetenek.

L. Chauvet - FIGARO

- Bu kadar içtenlikli, bu kadar dolu bir politik sinema örneği a/ görüldü.

L. Chauvet - FIGARO

- Film, gerçek plastik nitelikleri yanında, güzel, basit, direkt.

L. MarcoUes - Le MONDE

- İlginç bir eser.

R. Chazal - FRANCE-SOIR

- Bilinmeyen bir sinemayı tanıtıyor bu öykü bize.

R. Chazal - FRANCE-SOIR

- Cesur, bağlayıcı, büyüleyici bir film.

H.T. POSITIF

- Olay önemli.

H.T. POSITIF

- Heyecan verici.

H.T. POSITIF

- Türk Sineması'nın önemli keşfi.

R. Benayoun - Le POINT

- Bu zengin öykü, en ilkel olanaklarla, en şiirsel yönleriyle bizi heyecanlandırdı.

R. Benayoun - Le POINT

- Halkın yoksulluğundan söz etmek tehlikeli.

Talleuay - TELERAMA

- En ufak bir özentisi olmayan bir aktör büyük bir duyarlılıkla, ülkesinin şiirsel gerçeklerine dayalı gerçek bir Türk Sineması kurmaya çalıştı.

Les LETTRES FRANÇAISES

- Kuşkusuz ülkesinin en iyi oyuncusu, en iyi yönetmeni.

VARIETY - NEW YORK

- Türk Sineması'nın en iyi oyuncusu, en iyi yönetmeni.

Peter Brook - Tony Richardson

- Kahramanını seyredin filmin, proleterler; kardeşiniz sizin o.

Lachize - HUMANITE - DIMANCHE

- Üzerinde düşünülmesi gerekli bir film.

PARİS-MATCH

- Dokümanter mi? Hayal gücü mü? Öylesine, gerçek bir izlenim veriyor ki film, hangisi olduğu konusunda tereddüt (!) ediliyor.

PARİS - MATCH

- Olağanüstü, şaşırtıcı bir film.

Charlif HEBDO

- Şaşırtıcı bir anlatım, iyi ve akıllıca.

Charlie HEBDO

- Milyonlarca seyirci tarafından seyredilmesi gereken bir film.

Charlie HEBDO

- "UMUT" uluslararası bir kariyerin ürünü olma yolunda..."

Le Monde Diplomatique - PARİS

- "UMUT, 1971 Cannes ve Berlin Film Festivallerinde yarışma dışı gösterilmesine rağmen eleştirmenler tarafından hayranlıkla izlendi."

Le Monde - PARİS

- "Yılmaz Güney gerçekten başarılı bir yönetmen ve aktör..."

Variety - New York

- "Türk Sinemasının başarılı genç aktör ve yönetmenlerinden..."

Peter Brook - Tony Richardson

- "Sinema dünyası UMUT'a her gösterilişinde ödül vermeyi ihmal etmemeli."

Dimanche Presse - Brüksel

- "Her zaman kendini yenileyen bir oyun gücüne, duyarlık ve zekâya sahip bir aktör. Bir Türk otantik sineması yaratmak ve

bunu şiirsel gerçekçiliğin üzerine oturmak için tüm gücünü sarf etmiş."

Les Lettres Françaises - Paris

- "Yılmaz Güney Türk Sineması'nın en büyük sinemacılarından biri."

Musee u Cinema - Brüksel

- "UMUT, yalın, çok derinlerden hissedilen bir aşkın duyarlılığını veren bir yapıt."

Culture et Spectacles - Brüksel

3- 09.12.1973 günlü ve 1169 sayılı L'Express'te "Umut" başlığı altında G.J. imzasıyla yayınlanan yazıda şöyle deniliyor:

- Sinemamızda bir Türk filminin oynaması, hemen dikkatimizi çekecek kadar ender rastlanan bir olaydır. Hele yapımcısı, ülkesinde yirmi aydır, cezaevlerinde çürüyen bir tutukluysa. Ya Umut? İyi bir ad.

L'Express

Fransızca "Guide" in Şehrin Ekranı sütununda "Umut" un Git- le- Coeur' de oynayışı nedeniyle Robert Benayoun imzasıyla ve "Umut" başlığı altında yazılan yazıda şöyle deniliyor:

- Yeni gerçekçiliğin sınırlarına varmış Türk Sinemasının önemli bir yapıtı. Faytoncu Cabbar'ın Ortadoğulu bir "Bisiklét Hırsızımı" düşündüren acıları.

Guide

Fransızca "Le Canard Enchaîne" nin 12.12.1973 günlü 2772 sayısında J.-P.G. imzasıyla yayınlanan "Umut" başlıklı yazıda şöyle deniliyor:

- Sergilediği kötü olaylar dizini içinde bu film, idari laçkalığın, güçlünün güçsüz üzerindeki baskısının ve halkın sefaletinin korkunç bir tutanağıdır.

Le Canard Enchaîne

- Umut, Yılmaz Güney'in çevirdiği Türk filmi. Yoksul bir fay-

toncunun hikâyesi bize, şimdiye kadar yabancı olduğumuz bir sinemayı tanıma ve ülkesinde siyasi mahkûm olan bir sinemacının imzasını taşıyan ilgi çekici bir eseri, geç de olsa görme fırsatını verdi.

Robert CHAZAL-Au Service de Votre Week

• Bu güzel film, neo-realist eserlerde görülen kışkırtıcı basitliği ve sürekli şiddeti beraberinde getiriyor.

Film, sesini yükseltmeden, gözyaşı dökmeden, yurttaşlarının içinde bulunduğu sefil sistemi sert bir dilde eleştiriyor.

«Umut» Türk filmi, Türk filmi ama, bir kardeş gibi benziyor bir Mısır filmine, bir Lübnan filmine, bir Cezayir, hatta bir Yugoslav filmine, bu ülkelerin en içtenlikli, yani ticari Batı filmciliğine bulaşmamış filmlerine.

Yönetmen, «sinema» yapmadığım, «gerçek hayatı» göstermekle yetindiğini söylüyor. Fakat kişisel adanmışlığı, onu sinemacı olarak «sınıf savaşı»nı yürütme durumuna getiriyor. «**Sınıfıma nasıl ve kimin yararına sömürüldüğünü anlatmam gerek**» diyor.

Marcel Martin - ECRAN 74 Ocak

• Bir Türk filmi olarak ender bir mal. Bu film iki nedenle dikkate değer; tipik Hint filmlerinden esinlenmiş, halkçı bir sinema olması (popülist) ve yapımcısı Yılmaz Güney'in politik faaliyetleri dolayısıyla hapisanede olması.

Senaryo, küçük bir şehrin banliyösünde yerleşmiş şehrin en yoksul sınıfının günlük yaşamını almış konu olarak. Atlarını kiraladığı bir faytonu sürüyor Cabbar. Az para kazanıyor ve devamlı alacaklılarının baskısı altında. Bu rol Yılmaz Güney tarafından oynanıyor.

Cesur arabacı, eve geldiğinde, aslında kötü huylu olmayan fakat günlük sıkıntıların sinirli yaptığı karısı ile de uğraşması gerekiyor.

Filmde duygusal bir yalınlık içinde, tiyatroya kaçmadan, günden güne yoksullaşan ailenin karı-koca-çocuk ilişkileri en iyi biçimde sergileniyor.

Cabbar atını bir kazada yitiriyor; zengin bir adamdır ökli.lıvıı
Cabbar suçlu oluyor. Adaletsizlik.

Artık Cabbar bilinçsiz olarak, gerçekten kaçmaya başlıyor Bir
arkadaşı ve bir hocayla birlikte define (gömu) aramaya
başlıyorlar. Günler geçip, arama uzadıkça, Cabbar'ın kalası, karısı
ve çocuklarına bıraktığı, ancak birkaç günlük geçimleri ni
karşılayabilecekleri paraya takılıyor. Diğer taraftan define nin
bulunmaması, karısı ve çocuklarının açlığı, kendi sefaleti. Cabbar
deliriyor.

Filmin bu kesimi sinematografik yönden en güçlü bölüm. En etkin
çizgiler, en yalın araçlarla elde edilmiş.

Filmin kahramanı (ve aynı zamanda yapımcısında, gereksiz ve
önceden kaybedilmiş bir savaş vermenin, gereklilik biçimine
dönüştüğünü görüyoruz. Savaşmak gereksinmesi!..

Politik sinemada bu denli içtenlikli, bu denli yaratıcı, az film
örneği var.

Louis Chauvet

• **Umut**

Çoğu kez halkın yoksulluğunu konu edinmek tehlikelidir. Yılmaz
Güney bunu bilir, öğrendi. Ünlü sanatçı bir gün kameranın
arkasına geçmeye karar veriyor. Ve ilk tanıştığı «sansür» oluyor.
«Umut» filmi, binbir oyunla kaçırılarak, parça parça Cannes 1971
Film Festivali'ne getiriliyor ve «Quinzaine des Réalisateurs»de
gösteriliyor.

Bir müddet sonra Güney «anarşist»lere yardımdan tutuklanıyor.
Son haberler hâlâ demir parmaklıklar arasında çürüdüğünü
gösteriyor.

«Umut» sinematografik referanslarını saklamayan bir film. Filmin
ilk yarım saati bizi yirmi beş sene geriye götürüyor: Bisiklet
Hırsızları. Son yarım saat «Sierra Madra Gömüsü»nü andırıyor.
Teknik ise Sovyet sessiz filmlerini anımsatıyor... Atı, zengin bir
otomobil sahibi tarafından öldürülen yoksul arabacının öyküsü
ağlamaklı bir dille anlatılmamış. Tam tersi, inançlı, yiğit bir
anlatım var.

Güney, kendi kaderlerine terk edilmiş, henüz isyan aşamasına gelemeyen insanlarla uğraşiyor bu filminde. Gerçi bir miting gösteriliyor ve bir politik bilinçlenmenin başlangıcı saptanıyor, ama henüz «isyan» söz konusu değil.

Zenginler havuzlu evler yaptırırken fakirlere hayallere sarılmak kalıyor. Hayal para oluyor. Mitoman bir arkadaş ve bir hocaya kapılan Cabbar taşlı çöllerde bir gömü peşine düşüyor ve bu yolculuk onu deliliğe dek götürüyor.

Türk halkının ilginç bir incelemesini yapan Güney, dini inançlara, bütün yabancılaşmalara saldırıyor. Öykü, birkaç temel fikrin etrafında dönüyor. Üstün tekniklerin, zengin prodüksiyonların hâkim olduğu sinemada «Umut» belki biraz sönük kalabilir. Ama «Umut»'u neo realist bir film olarak görmek gerek. Ve unutmamak gerek, neo realizme dinamit olabilir.

Jean Loup Passek - CINEMA 73

• Umut

Köken: Türk, Süre: 1 saat 45 dakika, Sene: 1970, Yapım: Güney Film, Yönetmen: Yılmaz Güney, Senaryo: Yılmaz Güney, Görüntü: Kaya Ererez, Müzik: Arif Erkin, Oyuncular: Yılmaz Güney, Gülşen Almaçık, Tuncel Kurtiz, Osman Alyanak, Sema Argın, Sevgi Tatlı.

Böyle bir film önünde saygıyla susmaktan başka ne yapılabilir? Özellikle «dahiyane», «kayda değer» veya «büyük film» gibi formüllerle nitelemeden susmak. Ve de en önemlisi hiçbir eleştiri yapmamak, Türk gerçeğini anlamak ve Fransız Sineması'yla karşılaştırabilmek için hemen gidip filmi görmek.

Bu arabası kadar eski (arkaik) arabacı, temizlik işlerine ait belediye arazözü yollan yıkadığı bir sırada, bize hayali gelebilir. Oysa bu arabacı Yılmaz Güney'in düşsel bir başkaldırısı değil, Türkiye'nin gerçeğidir. On beş lira gündelikle dokuz kişilik ailesinin en gerekli ihtiyaçlarını gidermeye çalışan yoksul arabacı, aşağılanmaya (borç), kararsızlıklara (milli piyango) ve sonunda mistik sapıtmaya (gömü) dek gidiyor.

Bu arada at arabalarının yasaklanmasına karşı arabacıların az çok örgütlü gösteri yürüyüşüne -artık arabası olmadığı için- bir bayrakla katılıyor. Öte yandan komisere gö're arabaların yasaklanması yerinde bir karardı! Kendisine faizle borç verenlerin artık kurtuluşu olmayan bir yoksulluk içine girdiğini görünce en doğal sınıfsal tutumları içerisinde arabacının üretim aracına, yani arabasına ve atma el koyuyorlar. O zaman yalnız zenginleri ve fakirleri içeren bu sistemin kurbanı olan bir arkadaş ve bir de hocanın zorlamasıyla sonu karanlık bir maceranın içine atılıyor. Kendisi de sezinliyor bunun çıkar yol olmadığını, yalan olduğunu -karısı bu konuda daha kesin yargılı, ama bu yol tek ve son kurtuluş umudu.

Gerçek dünyanın (kesinde olanaksız bir dünya var, oturmuş bir düşüncenin ötesinde sapık umutlar var; kişinin sınırlanmış dünyasından bir şey kalmayınca kutsal güçlerin varlığı ağırlık kazanıyor. Bunlardan beklenen de gerçekleşmeyince iş sonunda deliliğe varıyor. Allah tarafından aldatılan arabacı bir yandan da bir aydır kırk lirayla bıraktığı ailesinin başına gelecek belaların korkusu ile usunu yitiriyor ve umutsuzluk dansına başlıyor. Budur yoksulluk, budur sömürü, budur yabancılaşma; bunlar Türkiye'de her yönüyle var. Brezilya'da olduğu gibi. Zaten film Vidas Secas veya Os Fúsis örneği filmler gibi yiğit, kahredici. Yılmaz Güney'in durumu açık bu konuda: «Ben sınıf kavgası yürüten biriyim. Sınıfıma nasıl sömürüldüğünü, kimin hesabına sömürüldüğünü anlatmam gerek; halk tam olarak doğruyu yalanı bilmiyor. Bekliyor sürekli. Neyi beklediğini de bilmiyor. «Umut» bu bekleyişin öyküsü. Ülkemizde umudu çoğunlukla boşluk içine yerleştirmişlerdir. Ve bu devam ediyor.» Yılmaz Güney'in sinemaya aktardığı Türkiye gerçekleri elbette ki bütün sosyo-politik sınıf ve zümreleri tatmin etmeyecektir. 1970 Ağustosunda şöyle diyor: «Bir gün yeni film yapmaktan alıkoyabilirler. Yaptığım filmler yasaklanabilir. Beni

Bugüne değin Türk sinemasında iki yöntem egemen olagelmiştir. Bunlardan ilki Yeşilçam kalıplarını kırmak isterken gerçeklikten, inandırıcılıktan uzaklaşan filmlerdir: Denizi İnen Sokak, Sevmek Seni, Solük Gecenin Aşk Hikâyeleri vb. gibi. İkincisi ise gerçekliğe dönmek isterken Yeşilçam'ın isteklerine uygun şemaları kabul eden filmlerdir: Yılanların Öcü, Hudutların Kanunu, Ölüm Tarlası vb. gibi. Özellikle ikinci yöntemi seçenler zaman zaman en gerçekçi bilinen romanlardan senaryo yaptıkları halde bu romanları yalnızca resimlemişler, yaşamadıkları için kavrayamadıkları gerçekleri Yeşilçam kalıpları içinde eciş bücüş hale getirmişlerdir. Bu çalışma zanaatçı çalışmasının doğal sonucudur: Kalıpları bilinen bir işin uygulamasını yapmak... Oysa, Umut ve Güney, andığım iki yöntemin de dışındadır. Bu yönden bakılınca, Umut'un bir sanat eseri olduğu açıkça » görülür ve Yılmaz Güney'i de bir sanatçı olarak zanaatkârlar- dan ayrı tutmak gerekir. Sonuç olarak Umut, Yılmaz Güney'in Yeşilçam'a rağmen geldiği kutlanacak bir aşamadır.

*Altan Yalçın Yeni Dergi,
Kasım 1970 Sayı: 74 Sf.
361-67*

MAHKEME KARARLARI

1970 Eylülünde gösterim izni almak üzere sansüre ("Merkez film kontrol komisyonu"na) gönderilen UMUT filmine Komisyon "halka gösterilmesinin ve yurt dışına çıkarılmasının sakıncalı olduğu" kararı vermiştir. Kararın metni aşağıdadır.

KARAR

FilminAdı	Filme	UMUT
Alan Kurum		Güney Film Kurumu
Filmin Uzunluğu		3000 m
Filmin Genişliği		35 mm
Kontrol Sebebi		Halka gösterilmesi ve yurtdışına çıkarılması için
Kontrol Tarihi	Karar	24/9/1970
No	Dosya No	211
		91122/4905

Güney Film Kurumu'na ait UMUT adlı film 24/9/1970 tarihinde Merkez Film Kontrol Komisyonu tarafından görülmüştür.

1- Filmde, Yılmaz Güney ve arabası, bakımsız, pis, kırık, yırtık, çok zayıf bir at ile iş yapması ve geçinmesi şansa bağlı olup, kalabalık bir aileyi geçindirmesi düşünülemez iken bu araba ve at, fakirliğin bir sembolü olarak ele alınmış, çeşitli olaylarla da çalışmak imkânı bulamadığı kanaati verilmiştir.

2- Yılmaz Güney'in atı öldürüldükten sonra bir işlem yapılmamış ve bir tazminat ödenmemiştir. Burada zengin bir otomobil sahibi fakir bir arabacının atını öldürmesinde takibat yapılamayacağı kanaati verilmiştir.

3- Atını kaybeden Güney'in önceden yanlarında çalıştığı üç

zenginin evine girmesi (yardım için), evlerin ve içindekilerin dekor ve zenginlikleri, tavır ve hareketleri, konuşmaları teferruatlı olarak senaryoda belirtilmemiş, senaryoda yanlarına gittiği, netice alamadığı şeklinde belirtilmiş, halbuki filmde zengin ve fakir hali en iyi şekilde canlandırılmış, bu şekilde filmin esas konusu zengin ve fakir ayrımı yapılmıştır.

4- Cabbar'ın (Yılmâz'ın) rızâsı ve hâkimin kararı olmadan arabası ve atının satılması dikkati çekmiş, Cabbar mani olmak istediye de bu kanunsuz harekete engel olamamıştır.

5- Senaryo sahife 17'de bir otomobil gelmekte iken soygun yapıldığı belirtildiği halde filmde gizlice bir eve lüks arabaların bulunduğu garajdan girdikleri görüldü. Bu şekilde senaryoya mekânın uymadığı tesbit edildi.

6- Soyacakları insanın Türkiye'de aynı şekilde kimseler bulunmasına rağmen, Amerikalı bir zencinin seçilmesi manidar görülerek uygun mütalaa edilmemiştir.

7- Haşan ile Cabbar'ın «Zenginler mahallesine gidelim, tabanca ile soygun yapalım, zenginler korkak olur, onları soyalım,» senaryoda olmadığı halde filmde tesadüf edilmiştir.

8- Hocaya sabah namazı, güneş doğarken kıldırılmakta ve bu rolle ibadetle alay edilmektedir. Dinimizde güneş doğarken namaz kılınmaz.

9- «Hocanın cinleri, perileri, melekleri var, definenin yerini söyler, bu hoca bildiklerine benzemez» denilerek bu sahte örnek gerçek din adamı imiş gibi gösterilerek onun şahsında din görevlileriyle alay edilmekte;

10- Nehirde abdest aldıktan sonra 101 taş toplatılıp bunlarla muhayyel define etrafının daire şeklinde çevrilmesi efsanesi, uydurma, batıl inancı gerçek gibi telkin edilmektedir.

Filmin bu hali ile senaryosuna tamamen uymaması, senaryoda görülmesi imkânı olmayan birçok sahnelerin Nizamname'nin 7. maddesinin 4, 5, 8, 9, 10. fıkralarına göre adı geçen filmin halka gösterilmesinin ve yurtdışına çıkarılmasının sakıncalı olduğuna ek-seriyetle karar verilmiştir. 24/9/1970

Başkan
İçişleri Bakanlığından
Sahir Behlülgil

Üye
Emniyet Gn. Md.'den
9. Şube Müdürü
Feriha
Sanerk
(Muhalif)

Üye
Genelkurmay Bşk.'dan Alb. Cemalettin Çağlar

Muhalif Şerhi:

- (1- Zenginler korkak olur, zenginlerin canı tatlıdır, sözlerinin;
- 2- Yılmaz'ın evvelce yanlarında çalıştığı zengin ağalarından para istemek için gittiği sahnelerle bu kişileri aşırı bir refah içinde gösteren sahnelerin tamamının;
- 3- Arabacıların miting yaptığı dövizli sahnelerin ve bu sahnelerle ilgili hoparlör konuşmalarının;
- 4- Küçük çocuğun tastaki suya bakma sahnesinin;
- 5- Oto ile atı öldürülen adamın karakoldaki sahnelerinin tamamının;
- 6- Define bulacak topal adamın din hocası ile alakasının kesilmesi şartıyla bir sakınca görmüyoruz.)

Üye
Basın Yayın
Gn. Md.'den
H. Fuat Yediç

Üye
Milli Eğitim Bak.'dan
Yayımlar Şube Md.
Ömer Tanrıkulu

Aslının aynıdır 24/9/1970 Sureti gibidir.

5/3/1971 (İmza ve mühür)

*Hu karar karşı DANIŞTAY nezdinde itiraz edilmiş, ve DANIŞTAY
aşağıdaki "yürütmeyi durdurma" kararını vermiştir.*

SANSÜR KARARI DANIŞTAY'DA...

T.C.
DANIŞTAY
Onikinci Daire
Esas No: 1970/5266

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyenler :

Yılmaz Güney, Abdurrahman Keskiner. Vekilleri : Av. Gülte- kin
Miiftüoğlu, Av. A. Kadir Bayazıt - Çelikkale Sokak 3/4 Kızılay -
Ankara j

Karşı Taraf : İçişleri Bakanlığı

Talebin Özeti : Müvekkillerinin sahibi buldukları Güney Film
Şirketi'nce imal olunan «Umut» isimli filmin halka gösterilmesinin ve
yurtdışına çıkarılmasının sakıncalı görüldüğü hakkında Merkez Film
Kontrol Komisyonu'nca müttehaz 24.9.1970 gün ve 21 I sayılı kararın
iptali istemiyle açılan dava sonuna kadar yürütmenin durdurulması
isteğinden ibarettir.

Raportör Yüksel Esin'in Düşüncesi : Davanın durumuna göre,
kanunen muteber teminat karşılığında dava sonuna kadar yürütmenin
durdurulması gerekir.

Kanun Sözcüsü Ahmet Kocabıykoğlu'nun Düşüncesi : Davanın
durumuna göre, kanunen muteber teminat karşılığında yürütmenin
durdurulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onikinci Dairesi'nce işin gereği düşünüldü:
Meselenin mahiyetine ve davanın tasvir şekline göre (bin) liralık
teminat karşılığında dava sonuna kadar yürütmenin durdurulmasına ve
yürütmenin durdurulması harcı evvelce alınmış oldu-

ğundan yeniden alınmasına yer olmadığına 24.12.1970 (ırihiıııdc
oybirliği ile karar verildi.

Başkan Celâl
Göydün

Üye
Orhan Özdeş

Üye
Mazhar Şener

Üye
Hikmet Miiftügil

Üye Selahattin Metin

Aslı Gibidir
(Mühür ve